

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ФАКУЛЬТЕТ ФІНАНСІВ І ОБЛІКУ

КАФЕДРА ОБЛІКУ І БІЗНЕС-КОНСАЛТИНГУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальність	Облік і оподаткування
Освітня програма	Облік і аудит
Група	6.02.071.010.18.2

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему: «Аналіз фінансового стану малого підприємства»

Виконала: студентка Тхао Ван ФАМ

Керівник: к.е.н., доцент Юлія ЧАСОВНІКОВА

Рецензент: головний бухгалтер
ТОВ «фірма «ОРІОН»
Людмила СЕРГЄЄВА

Харків – 2022 рік

АНОТАЦІЯ

Повний обсяг дипломної роботи містить 58 сторінок, у тому числі 9 таблиць, 22 рисунки, список літератури з 30 найменувань (на 3 сторінках), 4 додатки (обсягом 15 сторінок). Основний текст дипломної роботи – 39 сторінок

Аналіз фінансового стану малого підприємства

Предметом дослідження є підвищення ефективності управління компанією за рахунок проведення аналізу фінансового стану.

Об'єктом дослідження є фінансовий стан та показники діяльності малого підприємства.

Мета дипломної роботи – провести аналіз фінансового стану малого підприємства для підвищення ефективності управління компанією.

Завдання роботи – вивчити теоретичні основи фінансового стану підприємства; вивчити питання облікового відображення інформації для аналізу фінансового стану; розрахувати показники оцінки фінансового стану малого підприємства; провести аналіз фінансових показників малого підприємства; розробити висновки та рекомендації на основі проведеного дослідження.

По результатам досліджень сформовані положення щодо фінансового аналізу малих підприємств.

Отримані результати можуть бути впроваджені в діяльність підприємства.

Ключові слова фінансовий стан, мале підприємство, спрощена звітність, баланс, звіт про фінансові результати.

ANNOTATION

The full volume of the thesis contains 58 pages, including 9 tables, 22 figures, a list of references of 30 titles (3 pages), 4 appendices (15 pages). The main text of the thesis – 39 pages

Analysis of the financial condition of a small enterprise

The subject of the study is to increase the efficiency of company management through the analysis of financial condition.

The object of the study is the financial condition and performance of a small business.

The purpose of the thesis – to analyze the financial condition of a small business to improve the efficiency of company management.

Tasks – to study the theoretical foundations of the financial condition of the enterprise; to study the issues of accounting information for the analysis of financial condition; calculate indicators for assessing the financial condition of a small enterprise; to analyze the financial performance of a small enterprise; develop conclusions and recommendations based on the study.

According to the results of research, provisions for the financial analysis of small enterprises have been formed.

The obtained results can be implemented in the enterprise.

Keywords financial condition, small business, simplified reporting, balance sheet, statement of financial performance.

ЗМІСТ

	стор.
Вступ	6
Розділ 1. Розкриття економічної сутності аналізу фінансового стану малого підприємства	8
Розділ 2. Облікова складова аналізу фінансового стану малого підприємства	15
2.1. Інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану досліджуваного підприємства	15
2.2. Облікове забезпечення проведення аналізу фінансового стану малого підприємства	21
Розділ 3. Аналіз фінансового стану малого підприємства	27
3.1. Аналіз фінансового стану ТОВ «Восток-2012» за спрощеною формою фінансової звітності	27
3.2. Аналіз результатів діяльності ТОВ «Восток-2012» за спрощеною формою фінансової звітності	33
Висновки	39
Перелік використаних джерел	40
Додатки	43

ВСТУП

Актуальність дослідження зумовлена низкою причин. По-перше, аналіз фінансового стану компанії є вкрай важливою проблемою для кожного малого підприємства. Ще недавно при аналізі роботи підприємства основна увага приділялася нормуванню оборотних коштів, а з основних показників виділявся прибуток. Саме за цим показником судили про фінансовий стан компанії. Нині такий підхід неможливий: за умов ринкових відносин кожна компанія зацікавлена у стабільності, платоспроможності, можливостях економічного зростання. У цьому важливо вже не стільки враховувати розмір прибутку, рентабельність капіталу, продажів або активів, скільки визначати всю величину отриманого доходу, рівень платоспроможності і темпи економічного зростання.

По-друге, розвиток малого підприємництва – це одна із необхідних умов успішного розвитку національної економіки. При цьому виживання компаній багато в чому залежить від уміння управлінського персоналу реально оцінювати фінансовий стан. Для цього потрібне володіння методикою аналізу діяльності компанії, а також наявність відповідного інформаційного забезпечення.

По-третє, у малому бізнесі бухгалтерські функції зазвичай віддаються на аутсорсинг, головне завдання якого правильно і вчасно скласти звітність. Тому слідкувати за фінансовими показниками доводиться самому власнику. І якщо він втрачає контроль, компанія може потрапити в ситуацію «касового розриву», а нерідко взагалі збанкрутувати. Тут необхідно розуміти, що коефіцієнтів, які розраховують у ході фінансового аналізу, багато і вдаватися до повного їх спектру, найчастіше, немає потреби. Слід виділити лише ті, які допоможуть контролювати роботу компанії та приймати правильні управлінські рішення.

Предмет дослідження – підвищення ефективності управління компанією за рахунок проведення аналізу фінансового стану. Об'єкт дослідження – фінансовий стан та показники діяльності малого підприємства.

Питанням аналізу фінансового стану компаній та його значення для

підвищення ефективності управління компанією присвячено безліч теоретичних робіт і практичних досліджень. Однак матеріал, викладений у навчальній літературі, здебільшого носить загальний характер без урахування сучасних умов для дослідження проблематики зазначеної теми, без розгляду специфіки діяльності компанії. Методологічна база роботи включає: нормативно-правові акти, статистичні матеріали, праці провідних та зарубіжних авторів, присвячені проблемі фінансового стану підприємств, що подані у роботах: І.Т. Балабанова, І.А. Бланка, Ю. Брігхем, В.В. Глушенко, Л.В. Донцова, В.В. Іванієнко, Г.В. Савицької, А.А. Фірсової, А.Д. Шеремета та ін. навчальній та науковій літературі, статтях, періодичній пресі, а також Інтернет-ресурсах.

Дослідження проводилося на прикладі компанії ТОВ «Восток-2012», основним видом діяльності якої є оренда та продаж власного нерухомого майна.

Мета дослідження – провести аналіз фінансового стану малого підприємства для підвищення ефективності управління компанією.

У рамках досягнення поставленої мети було сформульовано такі завдання дослідження:

1. Вивчити теоретичні основи фінансового стану підприємства;
2. Вивчити питання облікового відображення інформації для аналізу фінансового стану;
3. Розрахувати показники оцінки фінансового стану малого підприємства;
4. Провести аналіз фінансових показників малого підприємства;
5. Розробити висновки та рекомендації на основі проведеного дослідження.

Методи дослідження: теоретичні – аналіз літератури, узагальнення, моделювання, проектування, схематизація; емпіричні – спостереження, збір інформації, порівняльний, коефіцієнтний аналіз.

Розгляд питань пов'язаних із цією тематикою носить як теоретичну, і практичну значимість. Результати було оприлюднено на міжнародній конференції (додатки В, Д) та можуть бути використані при проведенні фінансового аналізу малих підприємств в сфері надання послуг.

РОЗДІЛ 1.

РОЗКРИТТЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СУТНОСТІ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах господарювання аналіз фінансового стану компанії є важливим інструментом, який забезпечує стійке і успішне функціонування господарюючого суб'єкта на ринку.

Подібний аналіз дозволяє виявляти та усувати недоліки у фінансово-господарській діяльності, визначати резерви підвищення фінансової стійкості та ефективності функціонування компанії, перспективи її розвитку, попереджати та долати фінансові кризи тощо. Тому виникає потреба грамотного управління і безперервного вдосконалення економічних механізмів. Насамперед, у компанії, тому що для будь-яких організаційно-правових форм власності властиве прагнення працювати з максимальною економічною віддачею. Це змушує підвищувати ефективність методів управління компаніями, що передбачає аналіз динаміки змін та результатів фінансово-господарської діяльності, яка відображається на фінансовому стані підприємства.

Фінансовий аналіз розуміється як метод оцінки менеджерами компанії (внутрішній аналіз), і будь-яким зовнішніми аналітиками (зовнішній аналіз), оскільки база подібного аналізу складається із загальнодоступної інформації.

Звертаючись до сутності фінансового стану компанії як об'єкта дослідження, треба відзначити, що, незважаючи на велику кількість публікацій на цю тему, в даний час відсутній єдиний підхід до визначення цього поняття, а розмаїття думок, що існує сьогодні в літературних джерелах, ускладнює розуміння досліджуваних процесів.

Фінансовий стан підприємства – це сукупність економічних та фінансових показників, що характеризують здатність підприємства до сталого розвитку, у т.ч. до виконання ним фінансових зобов'язань. Однак тут не відображено безпосередню суть поняття «фінансовий стан», оскільки воно не є показником,

оскільки, наприклад, коефіцієнти поточної ліквідності та автономії, будучи фінансовими показниками, є лише його вимірниками.

Розглянемо думки різних[авторів, які трактують сутність фінансового стану підприємства на рис 1.1.

<p>Автори характеризують фінансовий стан як стан та ефективність використання фінансових ресурсів підприємства</p>	<p>Г.В. Савицька: «Фінансовий стан організації – це категорія, що відображає стан капіталу в процесі його кругообігу і здатність суб'єкта господарювання до саморозвитку на фіксований момент часу»</p> <p>А.С. Сенін: «Фінансовий стан – економічна категорія, що характеризує розміщення, власність та використання фінансових ресурсів, а також їх достатність у кожний момент часу»</p> <p>Є.Б. Тютюкіна, О.І. Аверіна, Н.І. Давидова: «Фінансовий стан – забезпеченість організації фінансовими ресурсами, доцільність їх розміщення та ефективність використання».</p> <p>А.Д. Шеремет, Е.В. Негашев: «Фінансовий стан підприємства характеризується структурою коштів (активів) та характером джерел їх формування (власного та позикового капіталу, тобто пасивів)»</p>
<p>Автори характеризують фінансовий стан як систему певних фінансових показників</p>	<p>Н.А. Лупей: «Фінансовий стан – це комплексне поняття, що характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення та ефективність використання фінансових ресурсів організації»</p> <p>Т.У. Турманідзе: «Фінансовий стан підприємства є сукупністю показників, що відображають його здатність погасити свої боргові зобов'язання»</p> <p>Н.В.Колчина: «Фінансовий стан організації як сукупність показників, що відображають процес формування та використання її фінансових коштів»</p>
<p>Автори виділяють ту чи іншу характеристику фінансового стану: стійкість, конкурентоспроможність, платоспроможність</p>	<p>Ю.Г. Іонова, І.В. Косорукова, А.А. Кешокова: «Фінансовий стан – здатність підприємства фінансувати свою діяльність»</p> <p>А.М. Фрідман: «Фінансовий стан будь-якого суб'єкта господарювання відображає його становище і місце на ринку, ступінь конкурентоспроможності та платоспроможності, можливості сталого та динамічного розвитку»</p> <p>В.Е. Чернова, Т.В. Шмулевич: «Фінансовий стан – це комплексне поняття, що характеризує реальну та потенційну фінансову конкурентоспроможність фірми»</p>

Рис. 1.1. Схема підходів до визначення поняття «фінансовий стан підприємства»

Аналіз наведених рис. 1.1. визначень показав, що фінансовий стан підприємства – це багатоаспектна економічна категорія, акумулююча у собі ключові характеристики ефективного функціонування та розвитку фірми, які є у системі фінансових показників [24, 29].

Щоб визначити сутність і значення аналізу фінансового стану для малого підприємства, розберемося в понятійному апараті: мале підприємництво – це підприємницька діяльність, здійснювана суб'єктами ринкової економіки за певних встановлених законами, державними органами чи іншими організаціями критеріях, що визначають сутність цього поняття. Іншими словами, є сукупність дрібних власників – мережа невеликих за обсягом виробничої продукції (послуг) та кількості працівників підприємств, що діють на локальних ринках і безпосередньо пов'язані зі споживачами своїх товарів та послуг [23].

Таким чином, загальними завданнями аналізу фінансового стану малого підприємства будуть:

- вивчення чи ефективно використовуються усі ресурси підприємства;
- кількісний вимір потенціалу підприємства;
- оцінка ефективності управління підприємством.

У цьому мале підприємництво різко відрізняється від великого за рівнем ризиків. Наприклад, власник акцій великого підприємства може скинути частину акцій та захистити свій портфель, що недоступне власнику малого підприємства.

Для малих підприємств, з погляду параметрів, загальноприйнятих сьогодні і заснованих на зарубіжних моделях, характерний низький рівень ліквідності.

Основними характеристиками фінансового стану підприємства, з урахуванням інтересів різних користувачів інформації, будуть виступати: рентабельність, фінансова стійкість, платоспроможність, ліквідність, ділова активність.

Розглянемо докладніше сутність наведених властивостей.

Основним показником фінансового стану вважається фінансова стійкість підприємства. Тобто, фінансово стійким є такий суб'єкт господарювання, який за рахунок власних коштів покриває засоби, вкладені в активи, при цьому не

допускає несплаченої дебіторської заборгованості та розплачується в строк за своїми зобов'язаннями [12].

Сутність фінансової стійкості підприємства полягає у здатності будь-якого господарюючого суб'єкта здійснювати свої види діяльності в умовах ризику та конкурентного підприємницького середовища бізнесу з метою максимізації надходжень власників, зміцнення конкурентних позицій фірми з урахуванням інтересів суспільства та держави. Отже, для забезпечення фінансової стійкості компанія повинна мати не тільки гнучку структуру капіталу, але й уміти сформувати його рух так, щоб мати регулярне перевищення доходів над витратами, що дозволить зберігати платоспроможність та створювати умови для самостійного фінансування розвитку виробництва.

У цьому контексті доречно вважати, що фінансовий стан підприємства може бути стійким, нестійким та кризовим і залежить від результатів усіх видів його діяльності – як виробничої, так і фінансової. Характеристика типів фінансової стійкості докладно розглянуто на рис. 1.2.

Тип фінансової стійкості	Джерело покриття витрат	Коротка характеристика
1. Абсолютна фінансова стійкість	Власні оборотні кошти	Висока платоспроможність; підприємство не залежить від кредиторів
2. Нормальна фінансова стійкість	Власні оборотні кошти плюс довгострокові кредити	Нормальна платоспроможність; ефективна позикова прибутковість діяльності; використання коштів; висока прибутковість виробничої діяльності
3. Нестійкий фінансовий стан	Власні оборотні кошти плюс довгострокові та короткострокові кредити	Порушення платоспроможності; необхідність залучення додаткових джерел; можливість покращення ситуації
4. Кризовий фінансовий стан	–	Неплатоспроможність підприємства; грань банкрутства

Рис. 1.2. Характеристика типів фінансової стійкості підприємства

Показники фінансової стійкості компанії характеризують структуру його капіталу з позицій платоспроможності та фінансової стабільності розвитку та дозволяють оцінити ступінь захищеності інвесторів та кредиторів, оскільки відображають здатність підприємства погасити довгострокові зобов'язання. Основні показники фінансової стійкості підприємства наведено на рис. 1.3.

Найменування коефіцієнта	Розрахункова формула	
	Чисельник	Знаменник
Коефіцієнт фінансової незалежності	Власний капітал	Валюта балансу
Коефіцієнт фінансової залежності	Валюта балансу	Власний капітал
Коефіцієнт забезпеченості власними коштами	Власний оборотний капітал	Оборотні активи
Коефіцієнт мобільності власного капіталу	Власний оборотний капітал	Власний капітал
Частка покриття власними обіговими коштами запасів	Власний оборотний капітал	Оборотні активи

Рис. 1.3. Показники фінансової стійкості підприємства

Для подальшого розуміння того, що ми звемо аналізом фінансового стану підприємства, звернемося до безпосередніх показників фінансового стану. Розглянемо платоспроможність і ліквідність фірми, які є одними з найважливіших характеристик фінансового стану фірми і мають пріоритетне значення, як для кредиторів, інвесторів, податкових органів, так і для самого підприємства. Незважаючи на те, що дані терміни не є тотожними, вони тісно взаємопов'язані і при цьому також не мають однозначних визначень.

Наступним показником фінансового стану фірми можна назвати платоспроможність, яка визначається як можливість погашення короткострокових зобов'язань компанії за рахунок наявних у компанії грошових коштів та їх еквівалентів. Тобто платоспроможність свідчить про фінансові можливості компанії повністю розплатитися за своїми борговими зобов'язаннями (рис. 1.4).

Найменування коефіцієнта	Розрахункова формула	
	Чисельник	Знаменник
Коефіцієнт загальної платоспроможності	Валюта балансу	Позиковий капітал
Коефіцієнт покриття зобов'язань чистими активами	Активи – Нематеріальні активи – Короткострокові зобов'язання – Короткострокові кредити та позики	Зобов'язання
Коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	Кредиторська заборгованість	Дебіторська заборгованість менше року
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Кошти + Короткострокові фінансові вкладення	Поточні зобов'язання
Коефіцієнт поточної ліквідності	Оборотні активи	Поточні зобов'язання

Рис. 1.4. Коефіцієнти оцінки платоспроможності та ліквідності

Слід розрізняти різні поняття ліквідності, які відносяться до різних аспектів роботи фірми.

Ліквідність активів – це здатність активів трансформуватися у кошти. Ліквідність балансу – це рівень забезпеченості оборотних активів довгостроковими джерелами формування. На відміну від ліквідності балансу, ліквідність підприємства – це здатність підприємства своєчасно виконувати зобов'язання з усіх видів платежів. Тобто аналіз ліквідності необхідний для того, щоб оцінити кредитоспроможність підприємства.

У сучасних умовах господарювання дуже важливою є здатність підприємства ефективно використовувати виробничі та фінансові ресурси, нарощувати дохідність основної діяльності. З цієї точки зору, першочергового значення набувають такі показники фінансового стану, як ділова активність підприємства та його рентабельність.

Швидкість обороту коштів, зобов'язань та капіталу підприємства є основним проявом ділової активності. Рентабельність відбиває економічну ефективність діяльності підприємства, і навіть ефективність використання її майна і ресурсів.

Порівняльні коефіцієнти цих індикаторів наведено на рис. 1.5.

Найменування коефіцієнта	Розрахункова формула	
	Чисельник	Знаменник
Рентабельність продажів (комерційна рентабельність)	Прибуток від товарів, продукції робіт, послуг (чистий прибуток) в аналізованому періоді	Виручка від реалізації в чинних цінах без ПДВ та акцизів в аналізованому періоді
Коефіцієнт економічної рентабельності	Прибуток до оподаткування	Середня величина активів на 100%
Рентабельність власного капіталу (фінансова рентабельність)	Чистий прибуток від реалізації	Середньорічна вартість власного капіталу
Коефіцієнт загальної оборотності	Виручка від реалізації продукції (робіт, послуг)	Середній за період підсумок балансу
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Виручка від реалізації продукції (робіт, послуг)	Середня дебіторська заборгованість за рік
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Виручка від реалізації продукції (робіт, послуг)	Середня кредиторська заборгованість за рік
Коефіцієнт оборотності грошових коштів	Виручка від реалізації продукції (робіт, послуг)	Середня за період величина коштів

Рис. 1.5. Коефіцієнти рентабельності з метою оцінки фінансового стану

Таким чином, зміцненню фінансового стану підприємства сприяють прискорення оборотності коштів, зобов'язань та капіталу, а також зростання прибутковості діяльності. Крім того, фінансовий стан компанії визначає вплив національних економічних процесів, рух рівня інфляції, які стосовно компанії виступають як зовнішні чинники. Внутрішніми чинниками, які впливають на фінансовий стан, виступають стратегія, яку обрало собі підприємство, зниження показників прибутковості і рентабельності, стійкості фінансового стану тощо.

Розглянуті характеристики фінансового стану є невід'ємними частинами його аналізу, оскільки є найповнішою системою фінансових показників, розрахунок яких дозволяє отримати комплексне уявлення про фінансовий стан підприємства. Виходячи з цього, ключову мету аналізу фінансового стану компанії можна визначити як оцінку фінансового стану малого підприємства та виявлення його перспективних можливостей нормально та ефективно функціонувати в умовах конкуренції.

РОЗДІЛ 2.

ОБЛІКОВА СКЛАДОВА АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану досліджуваного підприємства

Аналіз фінансового стану компанії сьогодні потрібний практично у всіх сферах бізнесу і саме малі підприємства змушені функціонувати за умов підвищених ризиків. Отже, є найбільш актуальною інформація про власний фінансовий стан з одного боку, і про фінансовий стан існуючих та потенційних партнерів для них з іншого.

Ключом якісного аналітичного дослідження є достовірність та актуальність аналізованих даних, що, у свою чергу, дозволяє менеджерам компанії гнучко реагувати на зміни середовища та приймати ефективні рішення. Велике значення інформаційного забезпечення у аналізі фінансового становища відзначають багато дослідників. Інформаційне забезпечення аналізу визначають сукупністю інформаційних ресурсів та способів їх організації, а також сукупність ресурсів, з їх великою роллю у прийнятті управлінських рішень

Початок дослідження фінансового стану має передувати конкретизація мети аналізу з урахуванням інтересів користувачів інформації.

Основною складністю при проведенні аналізу фінансового стану на малих підприємствах є те, що у малого бізнесу відсутня повна річна фінансова звітність, на підставі якої якраз і розраховуються фінансові коефіцієнти при проведенні фінансового аналізу суб'єкта господарювання.

Особливості суб'єктів аналізу, з позицій інформації, що їх цікавить представлено на рис. 2.1, 2.2.

Рис. 2.1. Інтереси внутрішніх користувачів інформації

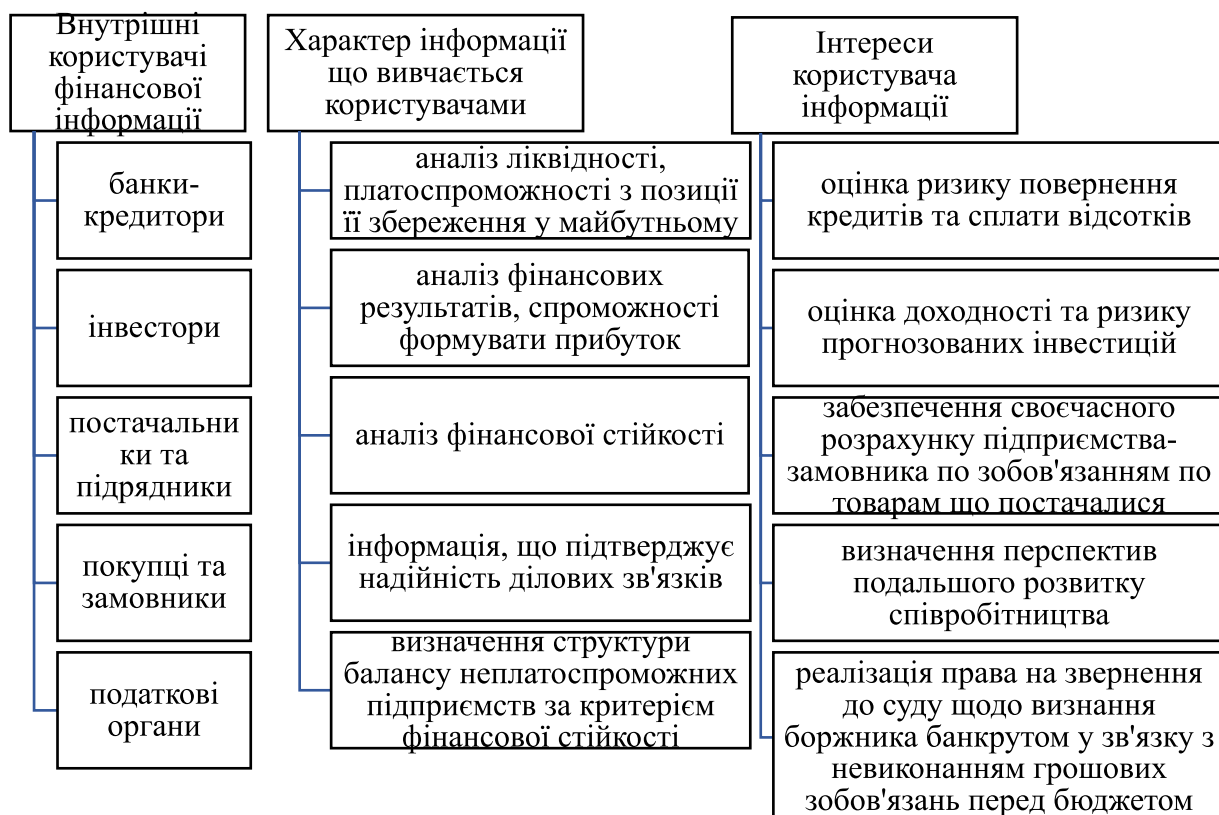

Рис. 2.2. Інтереси зовнішніх користувачів інформації

Оцінка ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності та діагностики банкрутства для підприємств різних сфер економічної діяльності має свої особливості. Для того щоб провести фінансовий аналіз підприємств малого бізнесу, необхідні такі дані:

- довгострокові активи, що перебувають у власності підприємства;
- поточні активи, що перебувають у власності підприємства;
- власний капітал підприємства;
- довгостроковий позиковий капітал підприємства;
- короткострокові пасиви;
- загальна сума доходів;
- витрати по звичайних видах діяльності.

Дана дипломна робота виконана за даними діяльності малого підприємства ТОВ «Восток-2012». Ця фірма є платником податку на прибуток і платником ПДВ на загальних засадах. Як і будь-яке підприємство метою заснування та подальшої діяльності ТОВ «Восток-2012» є одержання прибутку за рахунок надання послуг суб'єктам господарювання.

Основними видами послуг, які надає ТОВ «Восток-2012» є посередництво у торгівлі, складське господарство на складському комплексі в місті Харкові, а також здача в оренду власного нерухомого майна і супутні послуги з вантажно-розвантажувальних робіт власною бригадою за допомогою автокарів, електрокарів, що функціонують на складі.

Склади, які є в наявності фірми, призначаються для зберігання продуктів харчування, овочів і фруктів, напоїв, побутової хімії, будматеріалів та інших товарів.

Також на цьому комплексі можливо скористатися послугами оренди офісів та окремих виробничих приміщень, сплатити за стоянку вантажних автомобілів, виконати невеликий ремонт цих автомобілів.

Так як ТОВ «Восток-2012» є малим підприємством згідно до вимог законодавства [23], то кількість працюючих на ньому не значна. Керівником є директор, що працює з моменту заснування за трудовим контрактом.

Ведення обліку здійснює головний бухгалтер підприємства у підпорядкуванні якого є ще два бухгалтери з різними функціями. Організація обліку ТОВ «Восток-2012» та основні напрямки його ведення прописані у наказі «Про облікову політику» (додаток А).

Малі підприємства можуть вести облік і за спрощеною системою [18], проте на цьому підприємстві формою обліку є автоматизована у програмі «1С: Підприємство», де здійснюються усі операції та розрахунки (рис. 2.3).

Рис. 2.3. Вибір автоматизованої форми обліку для малого підприємства

Як видно з рис. 2.3, на ТОВ «Восток-2012» доцільно застосовувати програмний продукт 1С: Управління невеликою фірмою, структуру якого розглянуто на рис. 2.4.

Облік на малих підприємствах ведеться у відповідності до НП(С)БО 25 [19], тому ТОВ «Восток-2012» складає звіт суб'єкта малого підприємництва, наведений в додатку Б. Взявши ці звіти за 2 роки можна здійснити аналіз показників роботи фірми за послідовні періоди, що показано в табл. 2.1, 2.2.

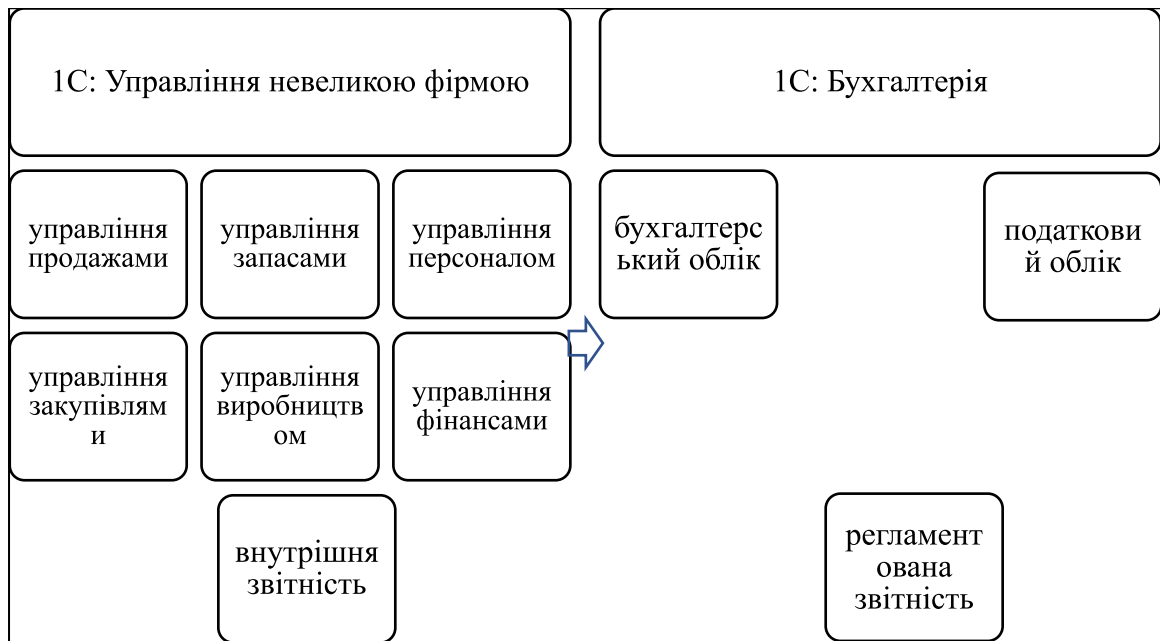

Рис. 2.4. Структура програми 1С: Управление небольшой фирмой для малого підприємства

Таблиця 2.1

Показники роботи ТОВ «Восток-2012» за даними балансу

Найменування показника	Од. вим.	2019 рік	2020 рік	Зміни	
				тис. грн.	%
Основні засоби	тис. грн.	6906,7	6854,0	-52,7	99,2
Запаси	тис. грн.	172,0	530,6	358,6	308,5
Дебіторська заборгованість	тис. грн.	1203,5	2396,8	1193,3	199,2
Інша поточна дебіторська заборгованість	тис. грн.	33,1	266,8	233,7	806,0
Гроші та їх еквіваленти	тис. грн.	9,9	2,7	-7,2	27,3
Непокритий збиток	тис. грн.	-3542,3	-1973,6	1568,7	55,7
Поточна кредиторська заборгованість	тис. грн.	575,7	720,1	144,4	125,1
Інші зобов'язання	тис. грн.	7,9	24,8	16,9	313,9

Показники роботи ТОВ «Восток-2012» за даними балансу

Найменування показника	Од. вим.	2019 рік	2020 рік	Зміни	
				тис. грн.	%
Чистий дохід від реалізації	тис. грн.	4925,3	4856,1	-69,2	98,6
Інші операційні доходи	тис. грн.	1112,0	980,6	-131,4	88,2
Витрати	тис. грн.	3023,5	3923,7	900,2	129,8
Собівартість реалізованих робіт, послуг	тис. грн.	2011,5	2707,7	696,2	134,6
Інші операційні витрати	тис. грн.	1012,0	1216,0	204,0	120,2
Чистий прибуток/збиток	тис. грн.	2471,3	1568,7	-902,7	63,5

Попередня оцінка представлених вище показників роботи ТОВ «Восток-2012» дає змогу побачити, що незважаючи на зниження доходу від оренди складів, офісів та супутніх послуг майже на 70 тис. грн. у 2020 році, підприємство все ще отримує прибуток, хоч його рівень і скоротився на 900 тис. грн. (рис. 2.5).

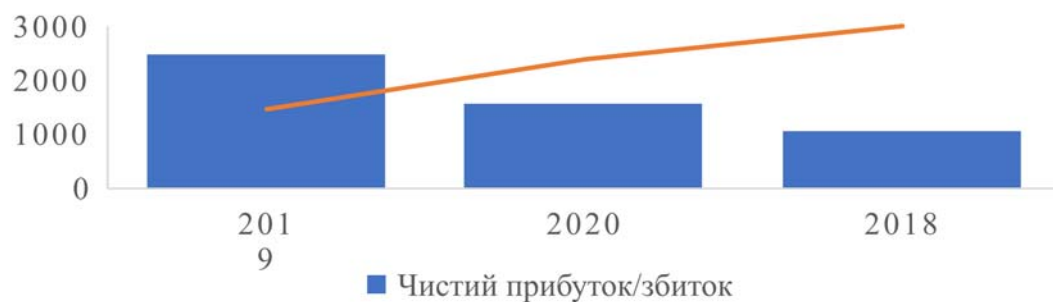

Рис. 2.5. Чистий прибуток від виконання робіт та послуг

Ця цифра відповідає рівню зростання витрат – також на 900 тис. грн., тому що у 2020 році був локдаун, деякі місяці фірма недоотримувала дохід за рахунок зменшення кількості надання послуг.

2.2. Облікове забезпечення проведення аналізу фінансового стану малого підприємства

Традиційно основним джерелом щодо фінансового аналізу виступає бухгалтерська звітність у її спрощеному вигляді.

При цьому звужуються можливості фінансового аналізу, та знижується його результативність. Це негативні наслідки того, що не вивченими залишаються фактори, пов'язані з галузевою приналежністю компанії, або зі станом зовнішнього середовища, а також із фінансовою стратегією компанії. Ігнорування даних факторів створює ризик помилки при оцінці фінансової стійкості підприємства.

При оцінці та аналізі фінансового стану та фінансових ризиків ТОВ «Восток-2012» як вихідні дані використовуються такі відомості: бухгалтерська звітність компанії, пояснювальна записка до річного звіту та дані первинного та аналітичного бухгалтерського обліку, які розшифровують та деталізують окремі статті балансу. Найбільш інформативна частина бухгалтерської (фінансової) звітності компанії – це баланс (додаток Б). Менеджерам компанії відомості балансу потрібні під час аналізу та плануванні. Для власників він є джерелом інформації для контролю. Кредиторам баланс служить визначення фінансової стійкості підприємства.

ТОВ «Восток-2012» у 2019-2020 роках складає «Фінансову звітність малого підприємства» замість «Фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва», як це було раніше. До її складу, так само як в попередніх роках, входять Баланс (форма №1-м) та Звіт про фінансові результати (форма №2-м).

Інформаційне наповнення звітності для подальшого аналізу фінансового стану та зміст кожного із рядків форми № 1-м наведено в табл. 2.3, 2.4. Також в цих табл. відображено джерела для інформації для заповнення спрощеної звітності. Інформація наведена лише за тими статтями, за якими у ТОВ «Восток-2012» є залишки на кінець періоду.

Облікова інформація для складання активу балансу ТОВ «Восток-2012» за спрощеною формою

Найменування статті	Джерело інформації	Примітки
Актив		
I. Необоротні активи		
Основні засоби:	Стр. 1011 - стр. 1012 плюс сальдо по Дт субрах. 100	Наводять залишкову вартість власних та отриманих на умовах фінансового лізингу об'єктів, які віднесені до складу основних засобів; інших необоротних матеріальних активів; об'єктів інвестиційної нерухомості
первісна вартість	Сальдо по Дт рах. 10 (кріме субрах. 100, 11	Показують первісну вартість основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, об'єктів інвестиційної нерухомості
знос	Сальдо по Кт субрах. 131, 132, 135	Вказують нараховану суму зносу основних засобів, інших необоротних матеріальних активів та об'єктів інвестиційної нерухомості.
Усього за розділом I		Дорівнює залишковій вартості основних засобів
II. Оборотні активи		
Запаси	Сальдо по Дт рах. 20, 22, 23, 25, 26, 27, 28	Відображають вартість запасів сировини, основних та допоміжних матеріалів, палива, комплектуючих виробів, запасних частин, будівельних матеріалів; покупну вартість товарів, придбаних для подальшого продажу; витрати на незавершені роботи (послуги)
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	Сальдо по Дт рах. 34, 36 мінус сальдо по Кт рах. 38	Відображають відкориговану на резерв сумнівних боргів (нетто) заборгованість покупців чи замовників за реалізовані їм роботи чи послуги
Інша поточна дебіторська заборгованість	Сальдо по Дт рах. 37, 66, 68 мінус сальдо по Кт рах. 38	Показують заборгованість дебіторів, яка не включена до інших статей поточної дебіторської заборгованості та підлягає відображенню у складі оборотних активів таку як заборгованість перед підприємством підзвітних осіб
Гроші та їх еквіваленти	Сальдо по Дт рах. 30, 31, субрах. 333, 334, 335, 351	Відображають готівку в касі підприємства; гроші на поточних та інших рахунках у банках, які можуть бути вільно використані для поточних операцій, кошти у дорозі, електронні гроші, еквіваленти коштів.
Усього за розділом II		Сума статей оборотних активів
Баланс		Розділ 1 + розділ 2 + розділ 3 активу

Облікова інформація для складання пасиву балансу ТОВ «Восток-2012» за спрощеною формою

Найменування статті	Джерело інформації	Примітки
Пасив		
I. Власний капітал		
Зареєстрований (пайовий) капітал	Сальдо по Кт рах. 40	Наводять зафіксовану в установчих документах суму статутного капіталу підприємства з урахуванням суми внесків до оголошеного, але не зареєстрованого статутного капіталу.
Додатковий капітал	Сальдо по Кт рах. 41, 42	Відображають суму дооцінки необоротних активів, вартість безплатно отриманих підприємством від інших юридичних або фізичних осіб необоротних активів та інші види додаткового капіталу
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Сальдо по Кт субрах. 441 (або по Дт субрах. 442)	Відображають суми нерозподіленого прибутку непокритого збитку. Суму непокритого збитку наводять у дужках і віднімають щодо підсумку власного капіталу
Усього за розділом I		Сума статей власного капіталу за мінусом збит
III. Поточні зобов'язання		
Поточна кредиторська заборгованість за:		
товари, роботи, послуги	Сальдо по Кт рах. 62, 63	Наводять суму заборгованості постачальникам підрядникам за матеріальні цінності, виконані роботи та отримані послуги, включаючи заборгованість, забезпечену векселями.
розрахунками з бюджетом	Сальдо по Кт субрах. 641, 642	Відображають заборгованість підприємства з усіх видів платежів до бюджету, включаючи суми податків із працівників підприємства, податку на прибуток
розрахунками зі страхування	Сальдо по Кт рах. 65	Відображають суму заборгованості з відрахування на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхування майна підприємства індивідуальне страхування його працівників
розрахунками з оплати праці	Сальдо по Кт рах. 66	Показують заборгованість підприємства за нарахованою, але ще не виплаченою сумою оплати праці, а також за заробітною платою, що депонується.
Інші поточні зобов'язання	Сальдо по Кт субрах. 372, 378, 643, 644 і рах. 67, 68	Відображають заборгованість за отриманими авансами; заборгованість перед засновниками у зв'язку із розподілом прибутку (виплатою дивідендів)
Усього за розділом III		Сума статей поточних зобов'язань
Баланс		Розділ 1 + розділ 2 + розділ 3 + розділ 4 пасиву

Малі підприємства можуть застосовувати як спрощений план рахунків, так і звичайний за власним вибором [21, 22]. ТОВ «Восток-2012» застосовує план рахунків з обмеженим набором рахунків, використовуючи загальний план.

Відповідно до наказу ТОВ «Восток-2012», наведеному в додатку А, на підприємстві не прописані положення щодо використання плану рахунків. Визначено лише, що для повноти та реальності здійснюваних господарських операцій та їх результатів необхідно дозволити бухгалтерській службі фірми затверджувати додаткову систему субрахунків та реєстрів аналітичного обліку.

Наказ містить моменти, щодо того, що забезпечення бухгалтерського обліку для підприємства доручається бухгалтерській службі, а всі працівники підприємства повинні виконувати вимоги бухгалтера.

Також декілька речень є про застосування для підприємства журнально-ордерної системи обліку, хоча вже було визначено, що реально застосовується автоматизована. При цьому в наказі, що розглядається, написано – застосовувати форми журналів-ордерів та інших облікових реєстрів, розроблені фахівцями та адаптовані до нової системи обліку. Хоча розробкою журналів займається не підприємство, а система обліку вже давно не нова.

Якщо продовжити аналізувати організацію обліку, зазначену в наказі, можна побачити, що директором доручено складати щомісяця журнали-ордери та інші облікові реєстри, а їх дані відображати у Головній книзі або оборотному балансі, що є підставою для складання Балансу ТОВ «Восток-2012», хоча баланс складається за формою для малих підприємств, тобто спрощеною.

Ще одним джерелом інформації при аналізі фінансового стану виступає Звіт про фінансові результати, де відображено ефективність господарювання з усіх напрямків діяльності (додаток Б). Оскільки у звіті про фінансові результати представлена динамічна інформація для інвесторів та аналітиків цей документ є більшою значущим, ніж бухгалтерський баланс.

Аналогічно формі № 1-м, в табл. 2.5. наведемо інформаційне наповнення форми № 2-м для аналізу фінансового стану з врахуванням лише тих статей, за якими у ТОВ «Восток-2012» є обороти за період.

**Облікова інформація для складання звіту про фінансові результати
ТОВ «Восток-2012» за спрощеною формою**

Найменування статті	Джерело інформації	Примітки
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Обороти по Дт субрах. 702 и 703 с Кт субрах. 791 мінус Обороти по Кт субрах. 704 с Дт субрах. 791	Відображають чистий дохід від робіт і наданих послуг, тобто дохід (виручку) від реалізації відрахуванням наданих знижок, вартості повернутих раніше проданих товарів, непрямих податків (ПДВ, акцизного податку), інших податків та зборів, що сплачуються з обороту
Інші операційні доходи	Обороти по Дт рах. 71 с Кт субрах. 791	Відображають суми інших доходів від операційної діяльності, у тому числі доходи від операційних курсових різниць; відшкодування раніше списаних активів; відсотків, одержаних на залишки коштів на поточних рахунках у банках; списання кредиторської заборгованості; визнання штрафів, пені, неустойки; реалізації оборотних активів; реалізації необоротних активів
Разом доходи		Сума чистого доходу та інших операційних доходів
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	Обороти по Кт субрах. 901, 902, 903 с Дт субрах. 791	Відображають виробничу собівартість реалізованих робіт, послуг, вказують нерозподілені постійні загальновиробничі витрати, що входять до складу собівартості реалізованих робіт, послуг.
Інші операційні витрати	Обороти по Кт рах. 92, 93, 94 с Дт субрах. 791	Відображають адміністративні витрати; витрати на збут; собівартість реалізованих оборотних активів, необоротних активів; відрахування на створення резерву сумнівних боргів; втрати від знецінення виробничих запасів; нестачі коштів та інших цінностей; втрати операційних курсових різниць; визнані фінансові санкції
Разом витрати		Загальна сума собівартості і інших операційних витрат
Фінансовий результат до оподаткування		Показують різницю між доходами та витратами підприємства. Негативне значення наводять у дужках.
Податок на прибуток	Оборот по Дт рах. 98 с Кт субрах. 641/ з податку на прибуток	Показують суму податку на прибуток за звітний період, визначену відповідно до ПКУ
Чистий прибуток (збиток)		Відображають чистий прибуток чи збиток. Негативне значення (збиток) наводять у дужках

У системі інформаційного забезпечення фінансового аналізу малих фірм можна виділити широке коло проблем. Так, оскільки періодично змінюються показники бухгалтерської звітності та методика їх обчислення – економічна інформація яка завжди однорідна, існує дефіцит необхідної задля прийняття управлінських рішень вихідної інформації, а формування додаткових джерел інформації пов'язані з великими витратами часу й коштів; проблеми у формуванні інформаційного потоку для майбутнього прогнозу; складна структура взаємозв'язків окремих показників звітності.

Ці проблеми накладають відбиток на якість фінансового аналізу та впливають на достовірність інформації, що надається користувачеві для прийняття рішень. Отже, малим компаніям необхідно приділяти особливу увагу ефективній організації системи планової, нормативної, статистичної, бухгалтерської, фінансової інформації, а саме її зберіганню, обробці та використанню у аналітичній роботі.

Таким чином, дані бухгалтерського обліку та звітності є найбільш представницькими та доступними джерелами інформації для фінансового аналізу.

РОЗДІЛ 3.

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Аналіз фінансового стану ТОВ «Восток-2012» за спрощеною формою фінансової звітності

Статус малого підприємства, як було зазначено раніше, визначає особливості здійснення фінансового аналізу на ТОВ «Восток-2012». Тому проведення аналізу фінансового стану буде здійснено на підставі скороченої звітності, яка наведена в додатку Б.

Методика аналізу в останні роки показала необхідність свого вдосконалення і на сьогоднішній день зазнає значних змін. Спостерігається тенденція на зміну цільової спрямованості, розширення та структурування його інформаційної бази та інструментарію фінансового аналізу [30].

Інформація, що акумулюється в компанії значно різноманітна за своїм складом. Сформовано кілька класифікацій джерел інформації для фінансового аналізу. Найбільш широка класифікація джерел інформації щодо фінансового аналізу, передбачає поділ їх у обліковій і позаобліковій.

Найбільш широка класифікація передбачає розподіл на нормативно-інструктивну; планово-прогнозну; звітну; довідково-аналітичну. Також необхідно враховувати відомості регулятивно-правового характеру, нормативно-довідкового характеру, дані системи бухгалтерського обліку, статистичні дані та несистемні дані.

Традиційно основним джерелом щодо фінансового аналізу виступає бухгалтерська звітність у її спрощеному вигляді. Перш за все необхідно проаналізувати складові балансу підприємства за формою № 1-м, що зроблено в табл. 3.1., 3.2., в яких представлено аналіз відповідно активів та пасивів фірми станом на кінець 2019 року та 2020 року.

**Аналіз структури та динаміки активів ТОВ «Восток-2012» за даними
спрощеної фінансової звітності**

Показники	2019 рік		2020 рік		Темпи росту 2020/2019		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	питома вага	%
Необоротні активи	6906,7	82,96	6854,0	68,19	-52,7	-14,77	-0,76
Основні засоби	6906,70	82,96	6854,0	68,19	-52,7	-14,77	-0,76
Оборотні активи	1418,5	17,04	3196,9	31,81	1778,4	14,77	125,37
Виробничі запаси	172,00	2,07	530,6	5,28	358,6	3,21	208,49
Поточна дебіторська заборгованість	1236,60	14,85	2663,6	26,50	1427,0	11,65	115,40
Кошти й поточні фінансові інвестиції	9,90	0,12	2,7	0,03	-7,2	-0,09	-72,73
Усього активи	8325,2	100,00	10050,9	100,00	1725,7	0,00	20,73

На рис. 3.1. представимо в графічному вигляді динаміку активів ТОВ «Восток-2012» за три періоди.

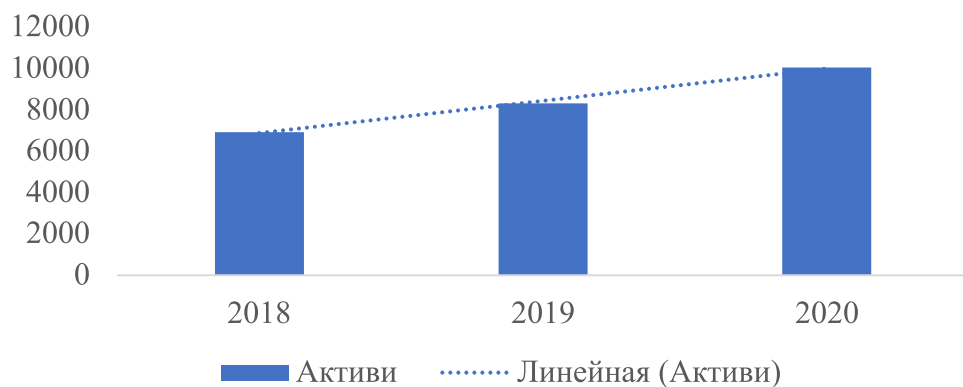

Рис. 3.1. Динаміка активів підприємства за 2018-2020 роки

Аналіз активів фірми дає змогу побачити, що загальна сума їх зростає, а найбільша питома вага в структурі належить необоротним активам – більше 82 % в 2019 році та більше 68 % у 2020 році. При цьому в динаміці оборотні активи зростають, а необоротні зменшуються, що можна побачити на рис. 3.2.

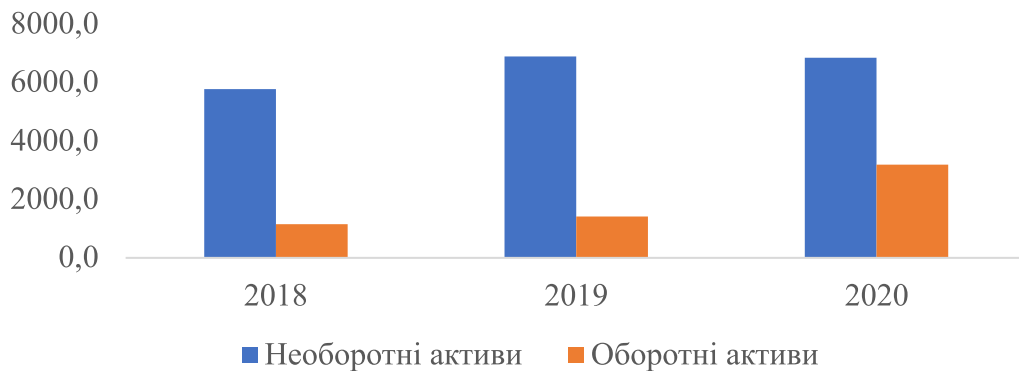

Рис. 3.2. Динаміка оборотних та необоротних активів підприємства за 2018-2020 роки

Аналізуючи структуру активів ТОВ «Восток-2012» можна зазначити, що в 2020 році необоротні активи представлені лише основними засобами, а в структурі оборотних найбільша питома вага у поточної дебіторської заборгованості, що можна побачити на рис. 3.3.

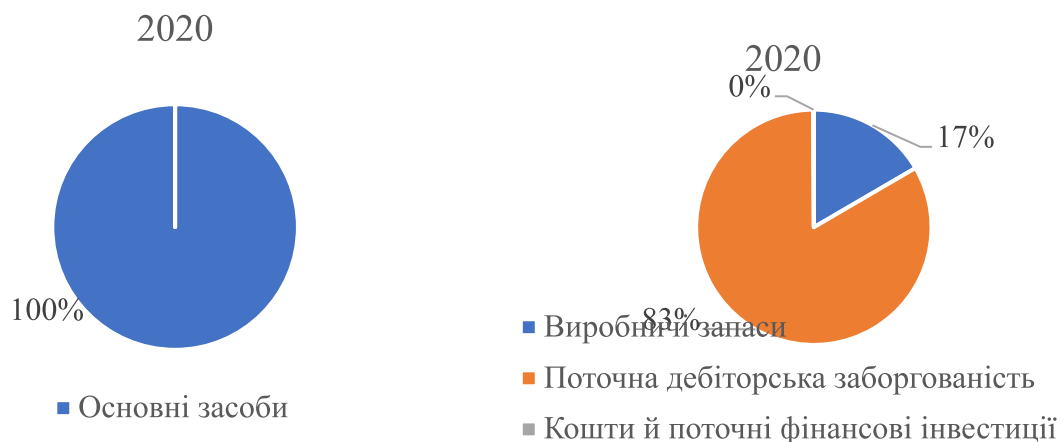

Рис. 3.3. Структура оборотних та необоротних активів підприємства за 2020 рік

**Аналіз структури та динаміки пасивів ТОВ «Восток-2012» за даними
спрощеної фінансової звітності**

Показники	2019 рік		2020 рік		Темпи росту 2020/2019		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	питома вага	%
Власний капітал	7707,7	92,58	9276,4	92,29	1568,7	-0,29	20,35
Зареєстрований та додатковий капітал	11250,00	135,13	11250,00	111,93	0,0	-23,20	0,00
Непокритий збиток	-3542,3	-42,55	-1973,6	-19,64	1568,7	22,91	-44,28
Зобов'язання	617,50	7,42	774,50	7,71	157,0	0,29	25,43
поточні зобов'язання, у т.ч.	617,50	7,42	774,50	7,71	157,0	0,29	25,43
кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	575,70	6,92	720,10	7,16	144,4	0,25	25,08
поточні зобов'язання по розрахунках	33,90	0,41	29,60	0,29	-4,3	-0,11	-12,68
інші поточні зобов'язання	7,90	0,10	24,80	0,27	16,9	0,16	213,92
Усього пасиви	8325,2	100,00	10050,9	100,00	1725,7	0,00	20,73

Аналогічно проведеному аналізу активів представимо аналіз пасивів. Як і повинно бути, сума пасивів дорівнює активам і їх динаміку можна побачити на рис. 3.4.

Вивчення стану пасиву балансу ТОВ «Восток-2012» дало змогу визначити, що в його структурі найбільша питома вага належить капіталу – відповідно у 2019 році та у 2020 році більше 92 %, при цьому значна доля належить додатковому капіталу, який підприємство не списує вже кілька років поспіль.

В структурі зобов'язань найбільше належить кредиторській заборгованості за товари, роботи, послуги, що можна побачити на рис. 3.5.

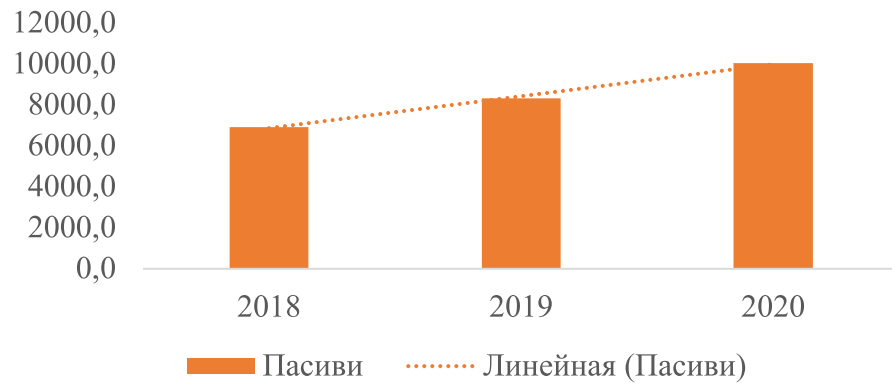

Рис. 3.4. Динаміка пасивів підприємства за 2018-2020 роки

Рис. 3.5. Структура зобов'язань підприємства за 2020 рік

Цікава тенденція спостерігається при аналізі динаміки капіталу та зобов'язань, який можна побачити на рис. 3.6.

Значне зростання власного капіталу обумовлено поступовим виходом на прибутковий рівень за статтею непокритий. Збиток при незмінній вартості зареєстрованого капіталу. При цьому усі зобов'язання підприємства демонструють коливання, зменшуючись в один рік і збільшуючись в інший.

Показником налагодженої роботи підприємства є співвідношення його заборгованостей – кредиторської та дебіторської, що демонструє спроможність погашення зобов'язань та отримання коштів за надані послуги.

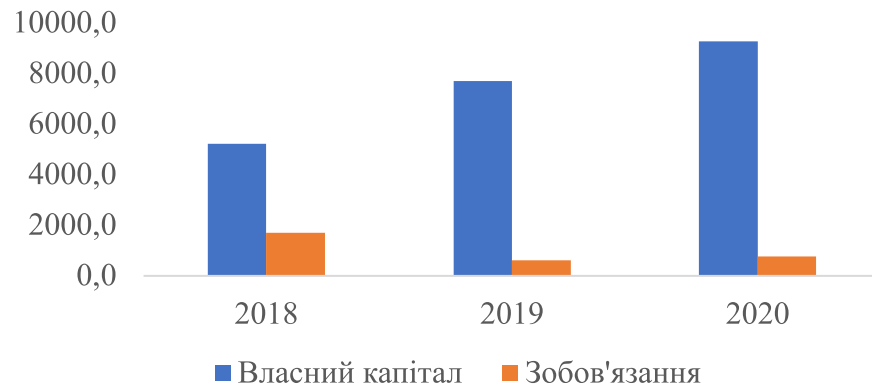

Рис. 3.6. Динаміка складових пасивів підприємства за 2018-2020 роки

Аналіз динаміки кредиторської та дебіторської заборгованості ТОВ «Восток-2012», що графічно зображений на рис. 3.7, показує, що починаючи з 2019 року підприємство перекидає свою кредиторську заборгованість. Дебіторською и станом на 2020 рік збільшую цей розрив.

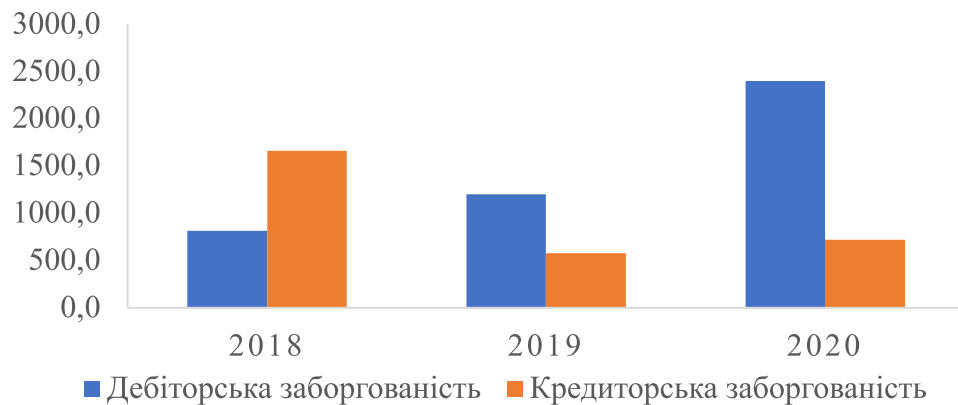

Рис. 3.7. Динаміка дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства за 2018-2020 роки

Таким чином, загальний майновий стан підприємства, що досліджується, знаходиться на задовільному рівні, хоча певні показники потребують виправлення. Наступним кроком є аналіз фінансових результатів діяльності ТОВ «Восток-2012».

3.2. Аналіз результатів діяльності ТОВ «Восток-2012» за спрощеною формою фінансової звітності

Після аналізу балансу ТОВ «Восток-2012», як було зазначено в попередніх розділах, необхідно провести аналіз показників фінансових результатів роботи фірми за даними спрощеної фінансової звітності за формою № 2-м, що зроблено в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Аналіз структури та динаміки фінансових результатів ТОВ «Восток-2012» за даними спрощеної фінансової звітності

Показники	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Темпи росту 2019/2018		Темпи росту 2020/2019	
				тис. грн.	%	тис. грн.	%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3301,6	4925,3	4856,1	1623,7	149,2	-69,2	98,6
Інші операційні доходи	713,0	1112,0	980,6	399,0	156,0	-131,4	88,2
Разом доходи	4014,6	6037,3	5836,7	2022,7	150,4	-200,6	96,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1910,1	2011,5	2707,7	101,4	105,3	696,2	134,6
Інші операційні витрати	814,6	1012,0	1216,0	197,4	124,2	204,0	120,2
Разом витрати	2724,7	3023,5	3923,7	298,8	111,0	900,2	129,8
Фінансовий результат до оподаткування	1289,9	3013,8	1913,0	1723,9	233,6	-1100,8	63,5
Чистий прибуток (збиток)	1057,7	2471,3	1568,7	1413,6	233,6	-902,7	63,5

Як видно з розрахунків, в 2020 році підприємство, незважаючи на отриманий прибуток, перебуває не в найліпшому стані. Показники його діяльності знаходились під впливом загальної кризи та зупинкою роботи у зв'язку з COVID-19, тому за аналізований період було недоотримано доходи.

Аналізуючи порівняльну динаміку доходів та витрат і їх складових, що можна побачити на рис. 3.8, та 3.9 можна сказати, що темпи зростання собівартості перевищують темпи зростання виручки від реалізації, що демонструє необхідність підвищення цін та зменшення певних витрат на утримання фірми.

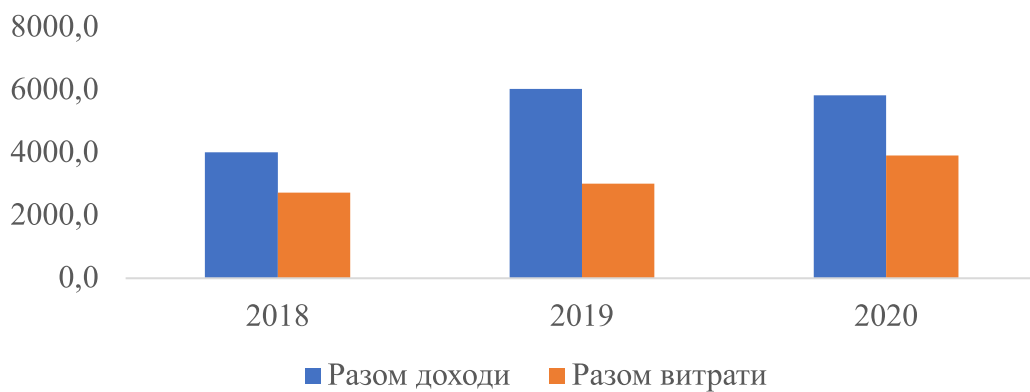

Рис. 3.8. Динаміка доходів та витрат підприємства за 2018-2020 роки

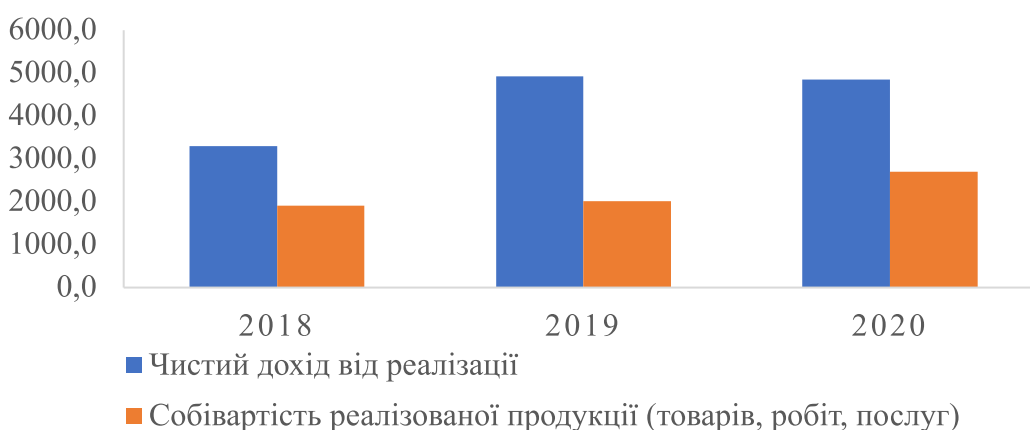

Рис. 3.9. Динаміка чистого доходу та собівартості підприємства за 2018-2020 роки

З огляду на наявні особливості, щодо аналізу фінансового стану малих підприємств вважається достатнім застосування коефіцієнтного аналізу. Перевагами цього інструменту є простота, можливість використання скорочених форм звітності, нівелювання впливу інфляції, можливість порівняння різних показників.

До недоліків застосування коефіцієнтного методу можна віднести складність у виборі показників (коефіцієнтів) та помилки в інтерпретації результатів.

Доцільно застосування в методиках аналізу малого підприємства коефіцієнтів рентабельності продажів, ліквідності, співвідношення власних та позикових коштів, власного капіталу підприємства, фондівіддачі.

Також в аналізі фінансового стану компанії необхідно використовувати такі показники як коефіцієнт оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості, коефіцієнт оборотності запасів, показники загальної платоспроможності.

Істотне розширення набору коефіцієнтів необґрунтовано ускладнює проведення аналізу в умовах малого підприємства, тому застосування їх повного набору не є доцільним для ТОВ «Восток-2012».

В табл. 3.4 представлено узагальнення проведеного коефіцієнтного аналізу. Так можна окремо розглянути три групи коефіцієнтів – оборотності, рентабельності та ліквідності.

Перш за все треба сказати, що усі показники оборотності – як активів так і капіталу, а також складових – кредиторської та дебіторської заборгованості, запасів – показують тенденцію до зменшення у порівнянні з 2019 роком. Так найзначніше зменшення оборотності показали запаси – на 68 % та дебіторська заборгованість – на 55 % зменшення. Це дуже гарний показник, на тлі з забезпеченістю власними коштами, коефіцієнт яких збільшився в 2,5 рази, що свідчить про те, що кошти в оборот надходять швидше.

Динаміку перелічених коефіцієнтів ТОВ «Восток-2012» можна побачити на рис. 3.10

**Аналіз фінансових коефіцієнтів ТОВ «Восток-2012» за даними
спрощеної фінансової звітності**

Показники	2019 рік	2020 рік	Темпи росту 2020/2019	
			абс.	%
Коефіцієнт забезпеченості власними коштами	1,30	3,13	1,83	241,12
Коефіцієнт оборотності активів	0,59	0,48	-0,11	81,67
Коефіцієнт оборотності запасів	28,64	9,15	-19,48	31,96
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	3,98	1,82	-2,16	45,77
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	7,98	6,27	-1,71	78,61
Коефіцієнт оборотності капіталу	0,64	0,52	-0,12	81,92
Фондовіддача	0,71	0,71	0,00	99,35
Рентабельність активів	0,30	0,16	-0,14	52,58
Рентабельність власного капіталу	0,32	0,17	-0,15	52,74
Рентабельність діяльності підприємства	50,18	32,30	-17,87	64,38
Рентабельність продукції	40,84	55,76	14,92	136,53
Коефіцієнт поточної ліквідності	2,30	4,13	1,83	179,69
Коефіцієнт швидкої ліквідності	2,02	3,44	1,42	170,54
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,016	-0,003	-0,02	-21,74

Коефіцієнти рентабельності за виключенням рентабельності продукції, зменшилися, що демонструє незадовільне становище прибутковості діяльності і недостатній рівень отриманого фірмою доходу. Лише рентабельність продукції (а в випадку ТОВ «Восток-2012» – послуг) збільшилась на 36 %, що можна побачити на рис. 3.11.

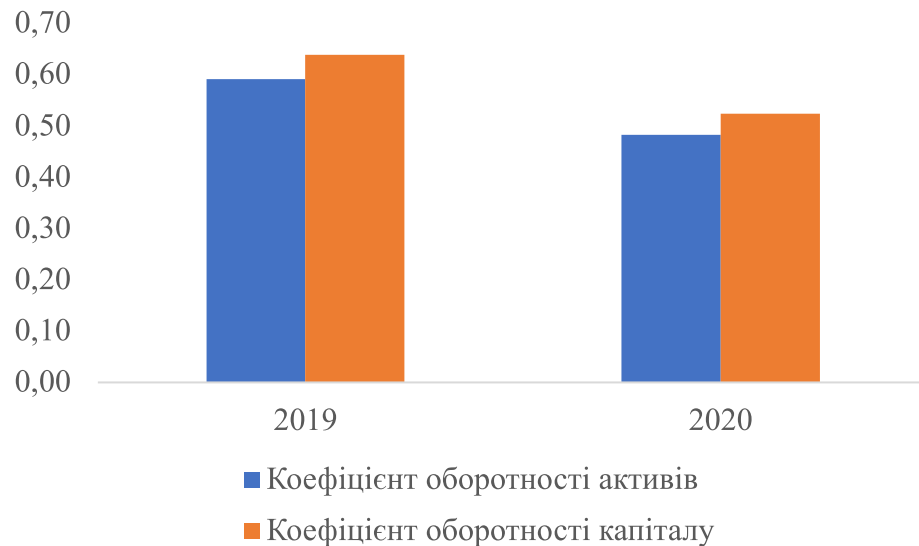

Рис. 3.10. Динаміка коефіцієнтів оборотності активів та капіталу підприємства за 2019-2020 роки

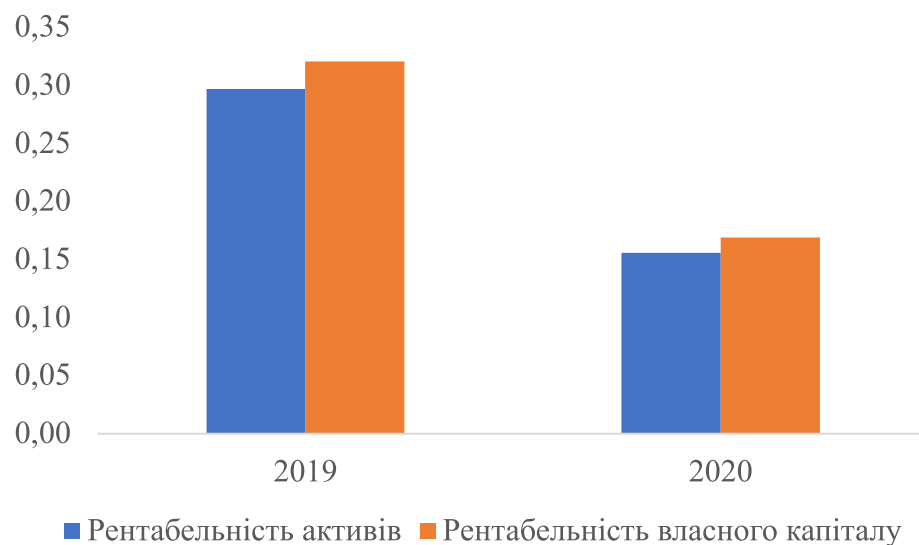

Рис. 3.11. Динаміка рентабельності активів та капіталу підприємства за 2019-2020 роки

Також значне поліпшення можна спостерігати, аналізуючи коефіцієнти ліквідності. Лише показник абсолютної ліквідності, що прив'язаний до грошових коштів, демонструє зниження, хоча для малих підприємств вважається

недоцільним його використання, тому що він не є показовим. Поточна і швидка ліквідність збільшилися на 70 % та 79 % відповідно, що є ознакою того, що підприємство здатне перевести свої активи для погашення зобов'язань.

Динаміка проаналізованих коефіцієнтів на ТОВ «Восток-2012» показана на рис. 3.12.

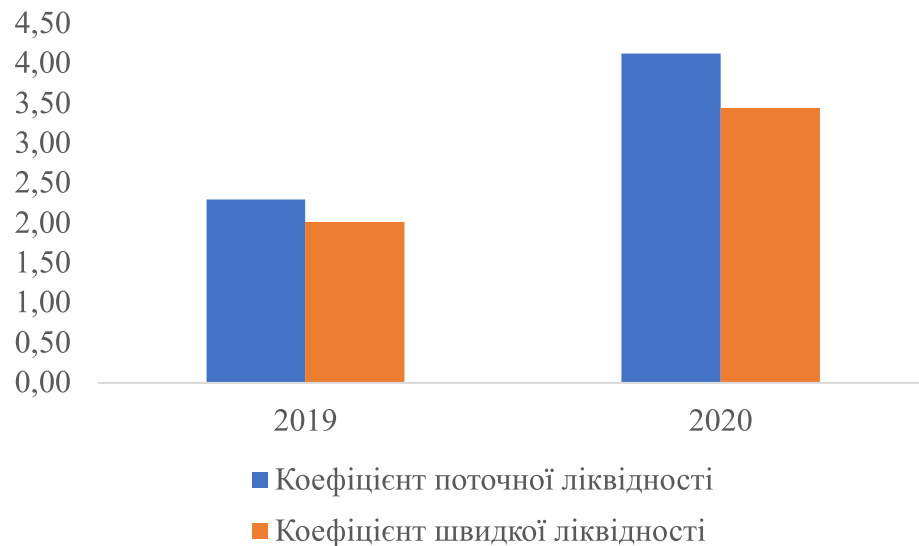

Рис. 3.12. Динаміка поточної та швидкої ліквідності підприємства за 2019-2020 роки

Таким чином, проведений аналіз фінансового стану малого підприємства на підставі спрощеної фінансової звітності є важливим інструментом ефективного управління, який забезпечує стійке та успішне функціонування фірми на ринку, оскільки дає можливість оцінити динаміку показників своєї діяльності з урахуванням впливів зовнішніх та внутрішніх тенденцій, на основі чого об'єктивно оцінити можливі ризики та прийняти ефективні управлінські рішення.

Крім того, аналіз фінансового ТОВ «Восток-2012» пов'язаний із відсутністю достатньої інформаційної бази, що є проблемою здійснення якісного аналізу для будь-якого малого підприємства в Україні.

ВИСНОВКИ

Проведення аналізу фінансового стану ТОВ «Восток-2012» та отримані дані дозволяють оцінити співвідношення матеріальних та фінансових передумов діяльності підприємства.

Головним завданням проведення аналізу фінансового стану підприємства, що є базою дослідження є визначення показників, що характеризують його фінансову стабільність. Стабільне підвищення доходів над витратами характеризує фінансову стійкість підприємства, і навіть можливість маневрування коштами та їх використання у процесі поточної діяльності фірми.

Проведений аналіз фінансового стану ТОВ «Восток-2012» показав, що його стан є нестійким. У зв'язку з цим, необхідно провести роботу з визначення шляхів підвищення фінансової стійкості:

- збільшення обсягів наданих послуг;

- підвищення ефективності використання наявних ресурсів;

- зменшення витрат на надання послуг;

- допустиме підвищення цін на роботи, послуги;

- ефективне використання позикових джерел;

- здійснення розумної кредитної, податкової, цінової та облікової політики.

Для того, щоб фінансовий стан ТОВ «Восток-2012» став стабільним, потрібна реалізація заходів, спрямованих на підвищення значень показників:

- внесення змін щодо управління власним капіталом, збільшення власного оборотного капіталу;

- більш серйозний підхід до питань управління та планування фінансів фірми;

- прагнення прискорення обороту активів та їх елементів;

- зниження заборгованостей підприємства.

Запропоновані рекомендації можуть бути застосовані в діяльності малих підприємств, що займаються наданням послуг.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бутинець Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку : підруч. для студ. спец. «Облік і аудит» вищ.навч. закл. 3-є вид., доп. і перероб. Житомир : ПП «Рута», 2002. 592 с.
2. Все про бухгалтерський облік. Всеукраїнська професійна газета. веб-сайт. URL: <http://vobu.ua/ukr/> (дата звернення: 02.06.2022).
3. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/436-15> (дата звернення: 01.06.2022).
4. Дебет-кредит. веб-сайт. URL: <https://dtkr.com.ua> (дата звернення: 02.06.2022).
5. Державна фіскальна служба України. Офіційний портал. веб-сайт. URL : <http://sfs.gov.ua> (дата звернення: 02.06.2022).
6. Довгальова О. В., Девятка В.В. Питання розвитку малого бізнесу в Україні. Економічний вісник НТУУ «КПІ». Журнал Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». URL: <http://economy.kpi.ua/ru/node/51> (дата звернення: 01.06.2022).
7. Зміни до П(С)БО 25: знайомимося з наслідками. Газета «Інтерактивна бухгалтерія» № 137. 2019. URL : <https://interbuh.com.ua/ua/documents/oneanalytics/131737> (дата звернення: 02.06.2022).
8. Кожанова, Є. П. Економічний аналіз : навч. посіб. Харківський національний економічний унт. 3-є вид., допр. і доп. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2009. 344 с.
9. Малый бизнес не ждет улучшений в Украине – исследование ЕБА. Ліга.Бізнес. URL: <https://biz.liga.net/ekonomika/all/novosti/fory-ne-vidyat-perspektiv-80-malogo-biznesa-nedovolny-ekonomikoy-issledovanie-eba> (дата обращения: 01.06.2022).
10. Мних Є. В. Економічний аналіз: Підручник: Вид. 2-ге, перероб. та доп. Київ.: Центр навчальної літератури, 2005. 472 с.

11. Офіційний сайт Міністерства фінансів України веб-сайт. URL : <https://www.mof.gov.ua/uk> (дата звернення: 02.06.2022).
12. Петряєва З. Ф., Петряев О. О. Аналіз фінансової звітності підприємства : Навчальний посібник. Харків: Вид. ХНЕУ, 2009. 248 с.
13. Пилипенко А.А. Організація обліково-аналітичного забезпечення стратегічного розвитку підприємства / Наукове видання. Харків: Вид. ХНЕУ, 2007. 276 с.
14. Підтримка малого і середнього підприємництва. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/ekonomichne-zrostannya/pidtrimka-malogo-i-serednogo-pidpriyemnictva> (дата звернення: 01.06.2022).
15. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2755-17> (дата звернення: 02.06.2022).
16. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996. Редакція від 16.11.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 01.06.2022).
17. Про затвердження Методичних рекомендацій із застосування реєстрів бухгалтерського обліку : Наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2000 р. № 356. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0356201-00> (дата звернення: 01.06.2022).
18. Про затвердження Методичних рекомендацій із застосування реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами : Наказ Міністерства фінансів України від 25.06.2003 р. № 422. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0720201-11> (дата звернення: 01.06.2022).
19. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність» : Наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000 р. № 39. Редакція від 23.07.2019. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00> (дата звернення: 02.06.2022).
20. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL :

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00> (дата звернення: 01.06.2022).

21. Про затвердження плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. У редакції наказу Міністерства фінансів України від 09.12.2011 № 1591. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z1557-11> (дата звернення: 01.06.2022).

22. Про затвердження спрощеного плану рахунків : Наказ Міністерства фінансів України від 19.04.2001 р. № 186. Редакція від 23.07.2020. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z0389-01> (дата звернення: 01.06.2022).

23. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні : Закон України від 22.03.2012 року № 4618-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/4618-17> (дата звернення: 01.06.2022).

24. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб.3-тє вид., випр. і доп. Київ: Знання, 2007. 668 с.

25. Сопко В., Завгородній В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу : підручник. – К. : КНЕУ, 2004. – 411 с.

26. Хоча Н. В. Спрощена система обліку та звітності малих підприємств: проблеми трактування і регулювання. Обліково-аналітичне забезпечення системи менеджменту підприємства: тези доповідей Наук.-практ. конф. Львів : НУ «Львівська політехніка», 2012. С. 337–339.

27. Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 01.06.2022).

28. Часовнікова Ю.С. Особенности организации учета субъектов малого предпринимательства. Научный журнал «Молодой ученый» № 2 (17), 2015 р. Частина 6, с. 1443 - 1447

29. Шеремет О. О. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник. Київ : Кондор, 2005. 196 с.

30. Шеховцова В.В. Аналіз господарської діяльності малого підприємства як наукова база прийняття управлінських рішень. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2015. с. 102-106

ДОДАТКИ

Додаток А

Общество с ограниченной ответственностью

«Восток 2012»

Приказ №1

Об организации бухгалтерского учета и учетной политике предприятия.

г. Харьков

3 января 2018 г.

На основании Закона Украины от 16.07.99 г. № 996-ХІУ «О бухгалтерском учете и финансовой отчетности в Украине» , Положений (стандартов)

бухгалтерского учета

ПРИКАЗЫВАЮ:

1. Об организации бухгалтерского учета.

1. Поручить обеспечение бухгалтерского учета на предприятии бухгалтерской службе.

2. Применять на предприятии журнально-ордерную систему учета.

3. Применять формы журналов-ордеров и других учетных регистров, разработанные специалистами предприятия и адаптированные к новой системе учета. Для полной и реальной картины осуществляемых хозяйственных операций и их результатов разрешить бухгалтерской службе предприятия утверждать дополнительную систему субсчетов и регистров аналитического учета.

4. Составлять ежемесячно журналы-ордера и другие учетные регистры.

5. Данные журналов-ордеров, других учетных регистров отражать в Главной книге предприятия или оборотном балансе, являющейся основанием для составления Баланса предприятия.

6. Работникам предприятия неукоснительно выполнять требования работников бухгалтерии по соблюдению порядка оформления первичных документов и срока предоставления их к учету. За несвоевременное предоставление документов и недостоверность отражения в них данных привлекать работников предприятия к дисциплинарной ответственности.

Продовження додатку А

В случаях если документ, подписанный специалистом, составлен с нарушением законодательных и нормативных требований, или вообще не составлен, или отсутствие такого документа повлекло за собой применение финансовых санкций к предприятию, то вопрос об ответственности специалиста рассматривать на заседании учредителей с участием представителей трудового коллектива.

2. Об учетной политике предприятия.

1. Разрешаю изменить учетную политику, если:
 - изменяться требования Министерства финансов Украины;
 - изменяться уставные требования предприятия;

2. Классификацию активов и обязательств осуществлять исходя из срока в один год.

3. Основным средством признавать актив, если ожидаемый срок полезного использования (эксплуатации) больше года (или операционного цикла, если он больше года).

4. К малоценным необоротным материальным активам относить активы, отличные от основных средств (на основании классификации, представленной в пункте 5 П (С) БУ 7 «Основные средства» и пункте 3 настоящего приказа, стоимостная оценка которых не превышает 6000,00 грн.

5. Применять при начислении амортизации основных средств и малоценных необоротных материальных активов следующие методы начисления амортизации:
 - прямолинейный метод;
 - прочих малоценных необоротных активов и библиотечных фондов размере 100% в момент ввода в эксплуатацию.Ликвидационную стоимость объектов основных средств и нематериальных активов принять равной нулю.

6. Затраты отображать в балансе одновременно с уменьшением активов или увеличением обязательств, а в Отчете о финансовых результатах - одновременно с доходами, для получения которых они отнесены.

Закінчення додатку А

7. В себестоимость продукции включать:
- заработную плату работников и начисления на нее;
 - износ основных средств, малоценных необоротных материальных активов, которые эксплуатируются при проведении производственного процесса;
 - консультационные услуги сторонних организаций;
 - расходы на текущий ремонт и техническое обслуживание оборудования цехов;
 - материальные затраты.
8. Оплату труда проводить согласно штатному расписанию.
9. Включить в систему оплаты труда перечень затрат на выплату основной и дополнительной заработной платы и прочих видов оплаты исходя из тарифных ставок, в виде премий, оплат за выполнение работ по договорам гражданско-правового характера, различные выплаты в денежной и натуральной форме, которые могут быть установлены договорными сторонами.
10. Резерв денежных средств на обеспечение оплаты отпусков и других затрат и платежей не проводить.
11. Вести налоговый учет согласно Законодательству Украины.
12. При принятии соответствующих Положений (Стандартов) бухгалтерского учета, которые регулируют другие сферы деятельности предприятия или внесение изменений к действующим П(С)БУ, к данному приказу могут быть внесены изменения.

Директор
ООО «Восток 2012»

С.В. Авдеев

Додаток Б

Додаток 1
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського
обліку 25 "Спрощена фінансова звітність"
(пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

		Дата (рік, місяць, число)		КОДИ	
Підприємство	ТОВ "Восток 2012"	за ЄДРПОУ			01
Територія		за КОАТУУ			
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ			
Вид економічної діяльності	Здавання в оренду власного нерухомого майна	за КВЕД			70.20.0
Середня кількість працівників, осіб	10				
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком					
Адреса, телефон					

1. Баланс
на 31.12.2020 р.

Форма N 1-м

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002	()	()
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010		
первісна вартість	1011	28867,1	28868,1
знос	1012	-21960,4	-22014,1
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	6906,7	6854,0
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	172,0	530,6
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	1203,5	2396,8
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	33,1	266,8
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	9,9	2,7
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	1418,5	3196,9
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	8325,2	10050,9

Продовження додатку Б

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	334,4	334,4
Додатковий капітал	1410	10915,6	10915,6
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-3542,3	-1973,6
Неоплачений капітал	1425		
Усього за розділом I	1495	7707,7	9276,4
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	575,7	720,1
розрахунками з бюджетом	1620	9,0	7,5
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	14,3	12,6
розрахунками з оплати праці	1630	10,6	9,5
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	7,9	24,8
Усього за розділом III	1695	617,5	774,5
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	8325,2	10050,9

2. Звіт про фінансові результати
за рік 2020 р.Форма N 2-м
Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4856,1	4925,3
Інші операційні доходи	2120	980,6	1112,0
Інші доходи	2240		
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	5836,7	6037,3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-2707,7	-2011,5
Інші операційні витрати	2180	-1216,0	-1012,0
Інші витрати	2270		
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	-3923,7	-3023,5
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	1913,0	3013,8
Податок на прибуток	2300	344,3	542,5
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	1568,7	2471,3

Керівник

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Продовження додатку Б

Додаток 1
до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку
25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ	
Підприємство	ТОВ "Восток 2012"		13	01 01
Територія	м. Харків	за ЄДРПОУ		
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОАТУУ		
Вид економічної діяльності	Здавання в оренду власного нерухомого майна	за КОПФГ		
		за КВЕД	70.20.0	
Середня кількість працівників, осіб	8			
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон				

1. Баланс
на 31.12.2019 р.

Форма № 1-м

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010		
первісна вартість	1011	32887,2	28867,1
знос	1012	-27110,0	-21960,4
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	5777,2	6906,7
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	313,4	172,0
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	817,1	1203,5
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	22,7	33,1
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	1,0	9,9
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	1154,2	1418,5
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	6931,4	8325,2

Закінчення додатку Б

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	334,4	334,4
Додатковий капітал	1410	10915,6	10915,6
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-6013,6	-3542,3
Неоплачений капітал	1425		
Усього за розділом I	1495	5236,4	7707,7
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
1595			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
короткостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	1664,0	575,7
розрахунками з бюджетом	1620		9,0
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	2,5	14,3
розрахунками з оплати праці	1630	4,7	10,6
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	23,8	7,9
Усього за розділом III	1695	1695,0	617,5
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
1700			
Баланс	1900	6931,4	8325,2

2. Звіт про фінансові результати
за рік 2019 р.Форма № 2-м
Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4925,3	3301,6
Інші операційні доходи	2120	1112,0	713,0
Інші доходи	2240		
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	6037,3	4014,6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-2011,5	-1910,1
Інші операційні витрати	2180	-1012,0	-814,60
Інші витрати	2270		
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	-3023,5	-2724,7
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	3013,8	1289,9
Податок на прибуток	2300	542,5	232,2
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	2471,3	1057,7

Керівник

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Додаток В

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА

Часовнікова Юлія Сергіївна,

к.е.н., доцент

Фам Тхао Ван,

Студент

Харківський національний економічний університет

імені Семена Кузнеця

м. Харків, Україна

Julia.Chasovnikova@hneu.net

vera.pham@yahoo.com

Вступ./Introduction. Організація обліку є одним з найважливіших елементів діяльності малого підприємства, тому що завдяки їй формуються інформаційні потоки та забезпечуються інформаційні потреби користувачів. Малі підприємства схильні до постійних змін правового поля діяльності, в тому числі в рамках бухгалтерського обліку, податкового обліку, складання звітності, що потребує необхідності постійного врахування змін в законодавстві та навколишньому підприємницькому середовищі та врахування нових підходів до організації обліку. Це обумовлює актуальність обраної теми дослідження.

Мета роботи./Aim. Метою дослідження є розкриття особливостей організації обліку малого підприємства та розробка методичних і практичних рекомендацій, спрямованих на удосконалення діючої практики організації обліку на малих підприємствах.

Матеріали та методи./Materials and methods. Аналізуючи наукове підґрунтя з проблематики організації обліку на малих підприємствах можна сказати, що існує багато робіт і авторів, які займаються розглядом питань загальної організації обліку, таких як Т. Барановська, Ф. Бутинець, М. Кужельний, В. Кулик, Л. Пантелійчук, А. Пилипенко, О. Савченко та багато інших вчених. Зокрема малі підприємства є предметом наукових досліджень Н. Бех, Б. Іванюти, С. Лихолат, Р. Мірошник, В. Приймак, О. Яворської, та інших.

Проте організація обліку безпосередньо малих підприємств потребує подальшого становлення. Методи, що було застосовано при проведенні даного дослідження – загальнонаукові методи, які ґрунтуються на діалектичному підході. Теоретичні основи формування та застосування організації обліку було розглянуто з використанням методів індукції, дедукції, порівняння, групування, графічного та інших методів.

Результати та обговорення./Results and discussion. Організацію обліку малого підприємства можна визначити як впорядковані дії щодо створення, налагодження та підтримки системи бухгалтерського обліку, з урахуванням особливостей, викликаних статусом суб'єкта малого підприємництва. Вона включає:

- організацію облікового процесу;
- вибір форми обліку та структури апарату бухгалтерії;
- складання облікових реєстрів і носіїв облікової інформації;
- облікову політику малого підприємства.

Виходячи з цього визначення можливо розробити та запропонувати для впровадження в діяльність малих підприємств структуру організації обліку.

Малі підприємства мають право вести облік та складати звітність за спрощеною процедурою, визначеною НП(С)БО 25, з урахуванням чого положення організації обліку можуть містити скорочений перелік, проте достатній для ведення діяльності (рис. 1).

Отже, організацію бухгалтерського обліку на малому підприємстві можна розглядати як комплекс заходів із упорядкування облікової роботи, які проводяться керівництвом підприємства та спрямовані на забезпечення фінансового контролю над роботою облікового персоналу, що сприяють підвищенню ефективності діяльності.

Організація обліку за запропонованою структурою включає такі елементи:

1. Вибір осіб, відповідальних за ведення бухгалтерського обліку (рис. 2).

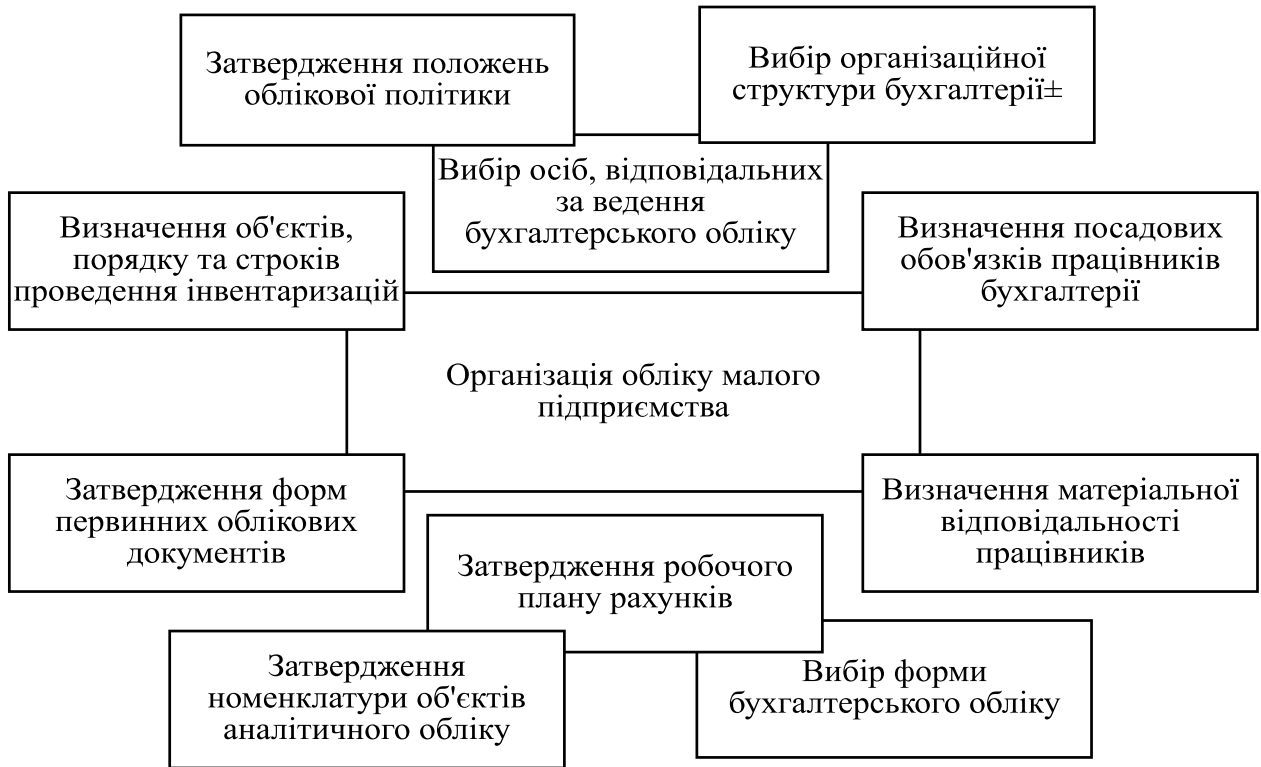

Рис. 1. Структура організації обліку малого підприємства

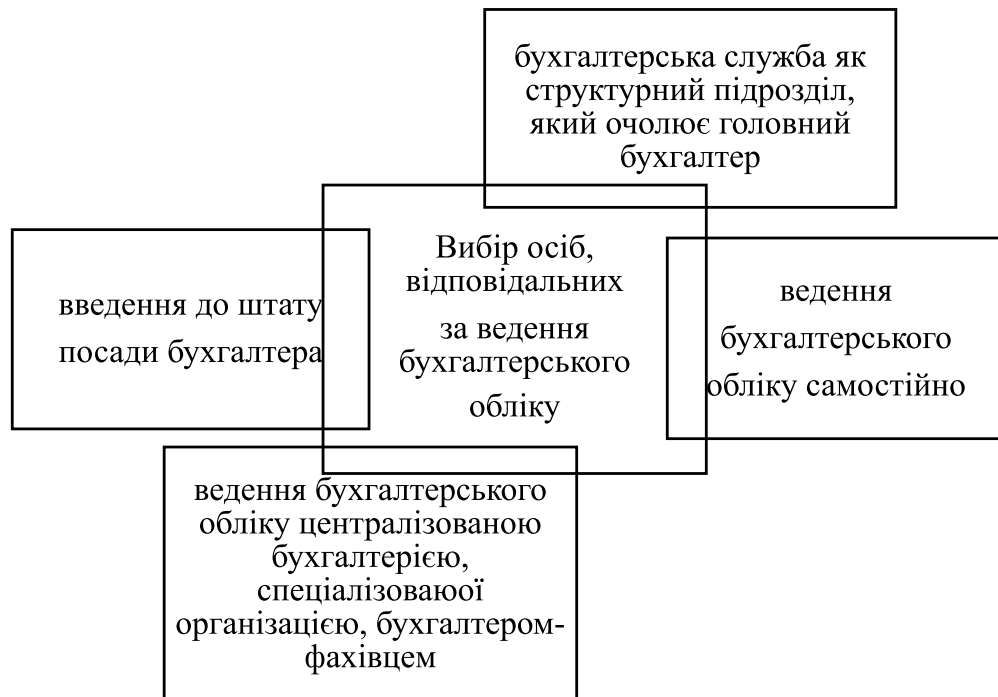

Рис. 2. Елемент організації обліку – вибір осіб, відповідальних за

ведення обліку малого підприємства

Відповідно до Закону України, ведення обліку може бути здійснено в чотирьох варіантах – заснувати бухгалтерську службу як структурний підрозділ, який очолює головний бухгалтер; ввести до штату посаду бухгалтера; передати на договірних засадах ведення бухгалтерського обліку централізованої бухгалтерії, спеціалізованої організації або бухгалтеру-фахівцю; вести бухгалтерський облік особисто.

2. Вибір організаційної структури бухгалтерії (рис. 3).

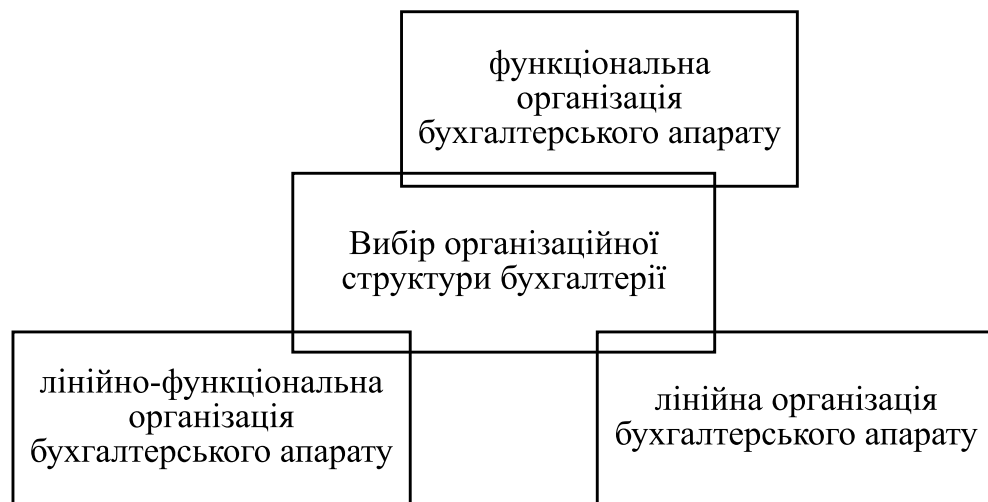

Рис. 3. Елемент організації обліку – вибір організаційної структури бухгалтерії малого підприємства

Організаційна структура бухгалтерії може бути заснована в трьох формах – функціональна, при якій структурні підрозділи створюються за ділянками облікової роботи або за функціями персоналу; лінійна, яка передбачає створення підрозділів бухгалтерії обробки даних окремих виробничих і управлінських підрозділів; лінійно-функціональна, за якою облік організується в розрізі структурних підрозділів, а всередині бухгалтерських служб виділяються функціональні відділи за ділянками облікової роботи.

3. Визначення посадових обов'язків працівників бухгалтерії в Положенні про бухгалтерію (рис. 4).

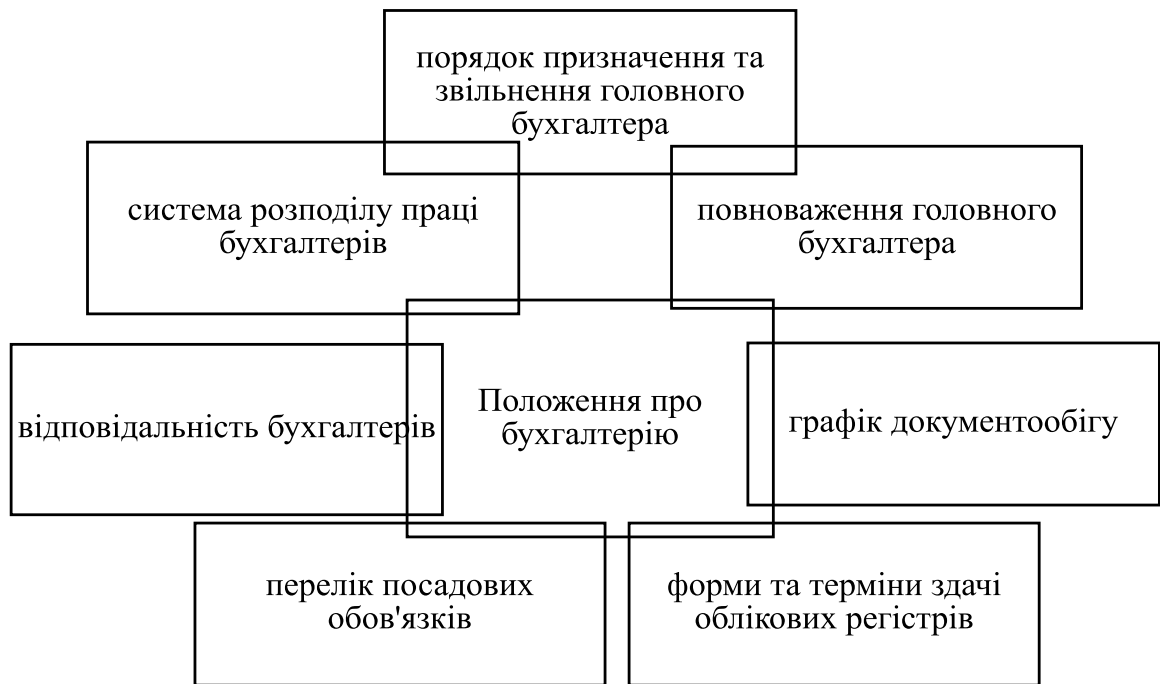

Рис. 4. Елемент організації обліку – Положення про бухгалтерію

Положення про бухгалтерію повинно містити загальні положення; цілі і завдання; функції; права та обов'язки головного бухгалтера (його заступників); взаємовідносини (службові зв'язки); організацію роботи бухгалтерії.

4. Визначення повної чи часткової матеріальної відповідальності працівників необхідно для забезпечення безпеки майна підприємства і визначення у разі необхідності винних осіб – касира, продавця, комірника, експедитора.

5. Визначення об'єктів, порядку та строків проведення інвентаризацій здійснюється для контролю безпеки майна та перевірки відповідності даних бухгалтерського обліку фактичному стану активів та пасивів.

6. Вибір форми бухгалтерського обліку як складу, структури та порядку формування облікових регістрів, який визначається характером діяльності, потребами управління, обсягом оброблюваної інформації, технічними можливостями (рис. 5).

7. Затвердження робочого плану рахунків із додаванням або виключенням певних субрахунків виходячи з їх призначення та вимог обліку.

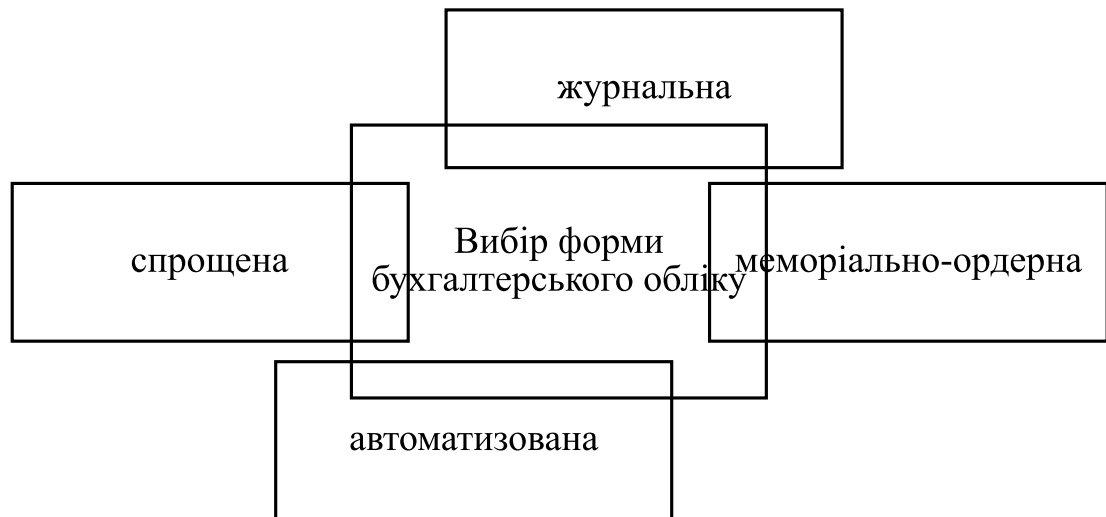

Рис. 5. Елемент організації обліку – вибір форми бухгалтерського обліку малого підприємства

8. Вибір номенклатури об'єктів аналітичного обліку здійснюється підприємством самостійно з урахуванням потреб обліку та діяльності.

9. Затвердження форм первинних облікових документів у разі відсутності типових форм для відображення окремих операцій або у разі необхідності додати такі форми до уніфікованих форм.

10. Затвердження положень облікової політики, як сукупності принципів, методів та процедур ведення обліку та складання звітності (рис. 6).

Облікова політика малого підприємства повинна розроблятися у відповідності до норм і вимог законодавства та обов'язково бути затверджена з врахуванням наступних вимог – повнота відображення в бухгалтерському обліку усіх фактів господарської діяльності; своєчасне відображення в обліку та звітності фактів господарської діяльності малого підприємства; раціональне ведення бухгалтерського обліку виходячи з умов ведення господарської діяльності малим підприємством; відображення в бухгалтерському обліку фактів господарської діяльності малого підприємства виходячи з економічного змісту і умов господарювання; тотожність даних аналітичного обліку оборотам та залишкам синтетичного обліку на кінець періоду.

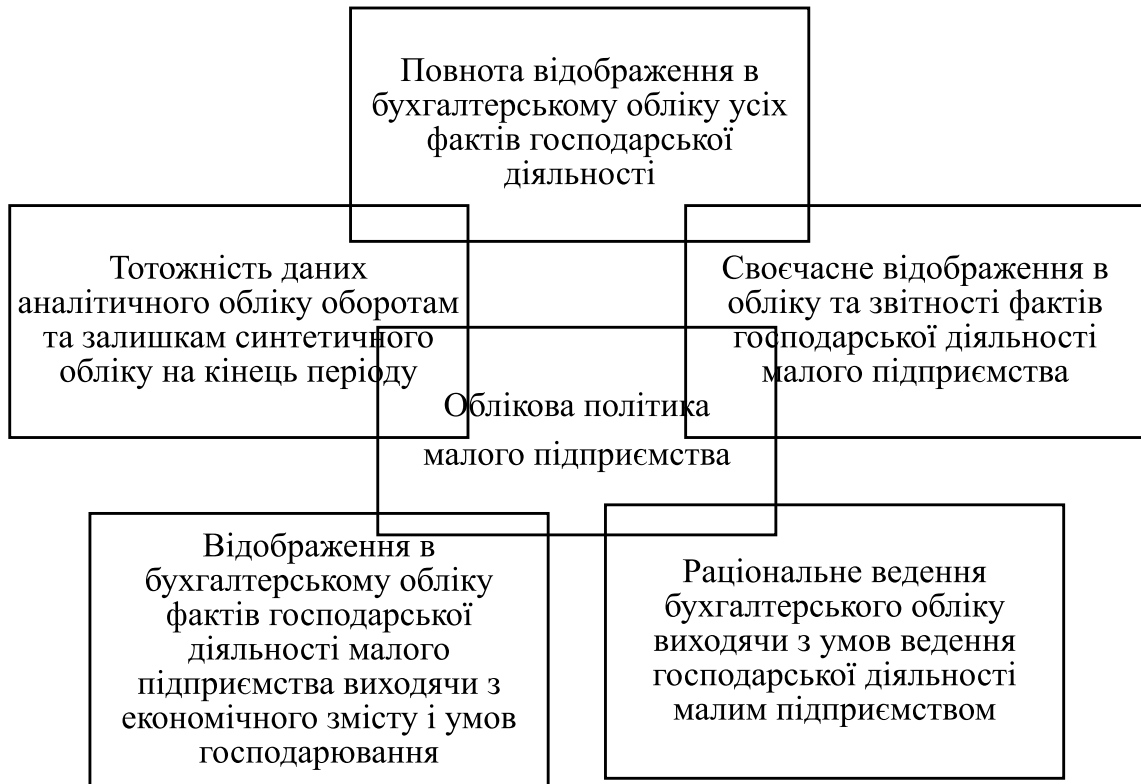

Рис. 6. Елемент організації обліку – положення облікової політики малого підприємства

Облікова політика фактично дозволяє законним способом впливати на показники звітності: управляти величиною прибутку, оцінкою активів. Особливу увагу в обліковій політиці необхідно приділити оцінці активів та пов'язаних із нею істотних моментів: визнанню доходів та витрат; оцінці фактів господарського життя; оцінці вибуття товарно-матеріальних цінностей; утворенню резервів.

Висновки./Conclusions.

Таким чином, для малих підприємств пропонується визначати організацію обліку з урахуванням перелічених положень та відобразити зміни у Наказі «Про організацію обліку» як такі, що дозволять отримувати більш точні результати господарської діяльності і покращать фінансовий стан підприємства з урахуванням статусу суб'єкта малого підприємництва.

CERTIFICATE

is awarded to

Pham Tkhao Van

for being an active participant in
III International Scientific and Practical Conference

“MODERN RESEARCH IN WORLD SCIENCE”

24 Hours of Participation
(0,8 ECTS credits)

LVIV

12-14 June 2022

